Oo Tunooteweloyi (Rewelesen)

Oo Tunooteweloyilo Mande Tabango

Ngu naluno nguno, Yesus ene kumoolo, Sambo endemo ooletoni, nguno ngu, mooma onibi kandegula gidembolo gulanangge, ko mooma kandegula nguya, (65) yokowolo. Ngundilo mooma yokolo, nguno ngu, Yondo nga so uyingga nga nakangowolo. Ngu naluno nguno, Yesuslo nowoondoyemo hamoo teyingo, Simoo bale ngundo kowuli ulungga koolowoowonggori. Ngundilo telo, nguno oowooye biyomi oolengo elo yutolo yombuliyelowonggori. Ngundilo tetoyi ngulo, Yondo so uyi nga nakangolo ewolo. Ene komo Yesusno koleteya ingondudu teya, nguno yanggango dikaweloyi, ngulo damoningga ngu, nga so uyingga nga nakangowolo. Ngu Yesuslo konimo, nguno ngu, Anut ene nguno yanggango oolengo yelo, enengo me oni Setanlo keyimo oni, ngu dagawonggori. Nguno oo gome gome ulungga tewonggori. Oni simoo bale onendo Anutlo mande damoni ngu gome oolengo keyootenggoku, ngulo nakangowolo. Yondo ene kuli mande damoni ngundilo ngu, nga so uyino ngano nakangowolo.

1 Nga so uyingga nga, Yesus Kristusndo oo bidodo kuli etuyelowolo. Ngu oo bidodo nalu

bodaga nangge tunooteweloyi ngu, Anutndo Kristus etungootoni, ngundo enengo ko oni etuyelowolo. Asa, Anutndo enengo Sambono oni suleyootoni, ngundo nono ombulo, no, Yon, enengo ko oni oo ngu tunoo etunelowolo.

2 Nondo Anutlo mande, ko, Yesus Kristuslo mande ngu bidodo ingolo kenowonoku oo ngu bidodomo, nga so uyinggano ngano nakangowono. Mande nga hamoo oolengolo ewolo.

3 Nga mandega nga, nondo nakangowonoku ngu, Anutndo oo kootusina tetoni tunooteweloyiga, ngulo mandeni nga ngu, oni kandangelo, ingolo, keyootenggoku ngu, Anutndo ye gome soboyelowa. Ndawugalo ngulo, ene ingootenggo. Ngu nalungga ngu namoko tetoni, nguno Anutndo oo bidodo tewelo ingowoku, ngu bidodo temukowa ingowolo.

Kristusndo Mande Soweyootoni, Kristen Oni Goobooyingo Kandegula Gidembolo Elaya (7) Nguno Oolouwolo

4 No Yondo, nga so uyingga nakangolo, ye Kristen goobooyingo kandegula gidembolo elaya, Esiya melako nguno oolootenggoku, ngulo nakangoyunooteno. No Anut kuli keda oluwoku, ataga nguya keda oolooteku, ko, kootusina ko ombuweloyi, nguno yemboongetoowe, enendo mete sumangeni nowoondoye imakeyingo damoni ngu yunowa. Yuka Kundingiyi ngulo koye ngu kandegula gidembolo elaya telo, Anut tanggeyimo dikalo oolooteku, ngundo nguya sumange nowoondoye imakeyingo damoni, ngu mete yunowa.

5 Yesus Kristus oningga ngu, ene Anutlo mande
nenengo wesiyolo eteku, enendo nguya sumange
nowoondoye imakeweloyi, ngu yunowa. Yesus
koletelo melenonggo ko keda ootookoolo, mela
oni sobosobo koleteyingo ulungga, ngulo so-
bosobo tabango ooloote. Ene newende noole
yunolo, enengo dalowobo noolengo mbumbuwa
andangeyunowolo.
6 Ngulo ngu, noole enengo nowoondonayimo
hamoo teyingongga, nguno ulo, Eweyi Anutlo
woolo yeyingo oni telo oluwato. Yesus Kristus
ngu sugi sugi noolengo sobosobo oluwa. Ngulo
ngu, noole komo suwoo suwoo enengo oowooyi
dulidalini yanggangoni oolooteku, ngulo bingami
elo okoowato! Ngu hamoo oolengo!
7 Gome ingoyi! Yesus goboole kewoolokuli
ombuwa! Ngundilo ombutoni ngu, oni bidodo
enengo doongeyembo kenowanggo. Ngundilo
telo, oni kuli ene sanggawelo uleyingoku nguya
kenowanggo. Oni simoo bale melako ngano
oolootenggoku, ngundo ngu, Yesusndo ko
teyingo ngu ingolo, ngulo nowoondoyi ulungga
tewanggo. Oo ngu hamoo oolengo ngundilo
tunootewa!
8 Oo Bidodo Sembuli, Anut, ngundo ngandilo
ewolo. Nondo nangge no kuli amana da-
monimonggo ko wengamo nguya nondo nangge
oolootenolo ewolo. Ngu hamoo Oo Bidodo Sem-
buli ngu kuli oluwoku, ko, ataga nguya oolooteku,
kootusina ko ombuwa. Ene Anut yanggangoni
ulunggadodo.

Yondo Gabono Kristus Kenowolo

9 No Yon, no yengo Kristen dobooye,
noolengododo Kristusno nowoondonayimo
hamoo teyingo ngulo ngu noole goboolo, kowuli
koolowoolo, tewoolo yanggangoni nguya goboolo
ootoolo, noole Anut mande damoningga ngundo
enengo simoo bale soboyelooteku, nguno ulo
ootoololuwato. Nondo Anutlo mande oni
simoo baleno yootunolo wesiyolo elo, ko,
Yesusndo oo hamoomu etunelootoni nguya,
eneno etuyelootoowe ngu, asa, ngulo oni no
noyolo, Patmos meladonimo, ngano ya biyomimo
ngundilo noyokootoyi oolooteno.
10 Sande naluno, Yuka Kundingiyimbolo
yanggangoni, ngundo nono tunootetoni,
kootunesinanggo manggowo gula yanggango
etoni, no ingootoowe, unggu ngguyi ngundilo
ingowono.
11 Ngu manggowooga, ngundo ngandilo ewolo.
Ge oo bidodo kenooteku ngu, ge komo so uyimo
nakangoya, soweyootooga, Kristen goobooyingo
kandegula gidembolo elayaga Epesas, Smerna,
Pegamum, Tayatara, Piladelpiya, Sardis, Leyo-
disiyano suleyootooga oolounilo ewolo.
12-13 Asa, no ngundilo ingolo, yowoolengolo,
ngu oningga mande nono ewoku ngu
kenootoowe, solu Lam gol kandegula gidembolo
elaya oodoni, Lam ngu kewooloko oni
gula oluwolo. Ngu oningga ngu, Anut
Nangoni Oni Kilalongo kenowono. Ene towi
pelungga kuduwootoni, keyimo utoni, Let gol
kosingeyiwoole kowoolo gosiyowolo.
14 Enengo tabango uyi namboyi ngu goo-
boolembale ngundilo. Doongeyi ngu de solu

dedeku ngundilo.
15 Keyi ngu solu oolengo degido ngundilo. Enengo manggowo ngguyi ingootoowe, sono tuli ngguyi ngundilo.
16 Ene kandeyi koondosina ngu dootu kandegula gidembolo elaya dowoolo, ko manggowoomo duge kuningo gide gide oluwolo. Enengo omukumundoongo ngu sa kewoolo yanggango oolengo yeteku ngundilo.
17-18 No ngu oo ngu kenolo soluyokolo, keyi damonimo ukelo, ulo, oni kumooyingo ngundilo tewonowo. Ngundilo tetoowe, ene kandeyi koondosinanggo nodowoolo ewolo. Ge ma sosolewelo. Nondo nangge, no kuli amana damonimonggo ko wengamo nguya, nondo nangge oolooteno. Kulimi no kumoowonomu, ko ataga keda ootoolo, yade oololo, kootusina nguya sugi sugi oluwano. Noso nangge oni kumooweloyi logo teweloyi ngulo sobosobo, ko, nondo yanggangododo oni suleyelootoowe, Setanlo ende biyomimo uweloyi ngulo nguya sobosobo.
19 Ngulo ngu, ge komo oo ataga tunooteweloyi, ko kootusina tunootewaku, ngu bidodo kenowoku, ngu nakango.
20 Ge kandene koondosina dootu kandegula gidembolo elaya kenolo, ko, gol solu lam kandegula gidembolo elaya kenowoku, ngu mande yamonggawo, ngulo damoni ngu ngandilo: Dootu kandegula gidembolo elaya ngu Sambono oni Kristen goobooyingo kandegula gidembolo elaya ngulo sobosobo; solu lam kandegula gidembolo elaya ngu, Kristen goobooyingo kandegula gidembolo elaya ngu. Ngundilo ewolo.

2

Epesas Kristen Oni Watangga Oolootenggoku, Ngulo Mande Soweyowolo

1 Kristusndo ewolo. Yon, gedo nga mandega
nga nakangoya soweyootooga, Sambono oni En-
gel Epesas goobooyingo sobowoolo oolooteku,
nguno oolouni. Nga mandega nga ngandilo. Nga
mandega nga Yesus kandeyi koondosina dootu
kandegula gidembolo elaya dowoolo, ene gol lam
solu kandegula gidembolo elaya ngu kewooloko
oodoni, ngunonggo no nga mandega nga yeno
soweyooteno.

2 No kuli ingooteno. Ngu ye Epesas oni
simoo bale nowoondoyemo hamoo teyingo
yengo damoni, ko, kowuli tetenggoku nguya
kuli ingowono. Yengo nowoondoyemo hamoo
teyingo nguno yanggango dikalo, ngunonggo oni
damoni biyomi tetenggoku, ngu yoyokootenggo.
Ngundilo oni, ngundo ye ganayelolo etenggo.
Noole Anutlo Aposel oni kilalongo nangge
etenggo. Ene yengombo damoniye kenolo
wilikolo ingootenggoku, ngu nguya Anutlo
Aposel oni kini. Ene ebe ganagana oni nangge.

3 Yo, no ingootenoku ngu, ye no oowoonembolo
nowoondoyemo hamoo teyingo ngu yanggango
telo, ngunonggo kowuli ulungga koolowoolo, ye
ma kiyayi yetenggo.

4 Ene ngundilo ngulo, no ye yeyondandan-
gelo, ngulo oo gula no kowuli ingooteno. Ye
amana nowoondoyemo hamoo teyingo nguno
ngu, nowoondoye bidodo nguno yewonggo. Ene
ataga ngu damoni metemingga ngu yokowonggo.

5 Ye kuli damoni gomemu teyingo, ngulo ingondudu teyi. Ye ngu damoningga ngu bidodo yokolo, ye kuli sungo yowoko salo oolootenggo. Ngundilo ngulo, ye komo nga mbumbuwa tetenggoku nga yokoya, nowoondoye yowoolengootoningga, damoni gome kuli tewonggoku, ngu ko teyi. Ngundilo ma tetoyi ngu, asa, no yeno nolo solu lam (Yuka Kundingiyi) oolooteku ngu andangelo yootoowe, ye oleliko oluwanggo.
6 Ene damoni metemi telo oolooteku, ngu ngandilo. Ye ngu noya Nikoletiyan oni watangga, ngulo damoniye biyomi oolengo nguya longgeyootenggo.

7 Ariya, oni sodeyidodo ngu, ene komo mande nga ingoni! Yuka Kundingiyimbo Kristen oni goobooyingo, ngu elo etuyelolo ewolo. Ene oni enengo newendemo hamoo teyingo, nguno yanggango dikalo oode ngu, asa, ene mete Sambo endemo kongga nguno oolelo, de tanggooli gome Anut doongeyimo keda sugi sugi oluweloyi oolooteku, ngu newanggolo ewolo.

Smerna Kristen Oni Watangga Oolootenggoku, Ngulo Mande Soweyowolo

8 Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, Sambono oni Engel Smerna goobooyingo sobowoolo oolooteku, nguno oolouni. Nga mandega nga, ngu Yesusnonggo ombute. Ngundo nangge, kuli amana damonimonggo ko wengamo nguya, ngundo nangge ooloote. Ene kuli kumoowoolomu, ko ataga ene keda oolooteku, ngundo nga mandega nga yeno soweyoote.

9 No yeno kowuli ogingo oo tunootetoni in-
gootenggoku, ngu no ingooteno. Ngulo ngu,
no ingootenoku ngu, ye melako ngano keda
oluweloyi oo sitoyi ulungga kini, bodaga nangge
yootenggo. Ene Anutndo ye hoolooweyelolo,
kumana ulungga yunoote. Ene ngu oni watangga
ngundo noole Yuda oni Anutlomu elo etenggo.
Ngundilomu, ene ye yumooyinolo mande biyomi
etenggoku, ngulo ene nolomu kini, ene Setanlo
keyimo oni nangge.
10 Nalu bodagano, nowoondoyemo hamoo
teyingo ngulo tewooyelolo, ogingo yowanggo.
Ene ye ngulo ma sosolewelo. Ye kewooloyemo
oni gidalega Setando tewooyelolo, enengo
ya biyomimo yoyetoni, nalu kande elaya
oluwanggo. Ene ye komo ngu nowoondoyemo
hamoo teyingo, ngu yanggango dowoolo, yade
oololo kumoowanggo. Ye ngundilo tetoyi ngu,
nondo keda sugi sugi oluweloyi ngu kingo
oolengo duwoo yunowano.
11 Asa, oni sodeyidodo mande nga gome
ingoweloyi ngu, ene komo mande gome Yuka
Kundingiyimbo Kristen oni goobooyingomo
eteku, ngu gome ingoyi! Oni ene newendemo
hamoo ngu yanggango dowoolo oolooteku
ngu, ngundo Setanlo ende biyomimo nguno
ma oolouwa. Hamoo oolengo kini! Elo ewolo.

Pegamum Kristen Oni Watangga Oolootenggoku, Ngulo Mande Soweyowolo

12 Nga mandega nga nakangoya, soweyootooga,
Sambono oni Engel Pegamum goobooyingo
sobowoolo oolooteku, nguno oolouni. Nga

mandega nga, Yesus ene duge pelungga gulanangge ngu kuningo gide gide, ngunonggo suleyootoni ombute.

13 No kuli ingootenoku ngu, yengo ende ngu Setanno yambo mande ulungga telo oolootenggoku, ngulo musiyo. Ene ye nolo oowoone gome dowoolo, ngulo nowoondoyemo hamoo teyingo, ngulo no oowoone ma oongootenggo. Ene kulimi oni oowooyi Antipas, ngu yengo endemo nguno oodoni ngu, enengo newendemo hamoo teyingo ngulo uleyi kumoowolo. Ndadilo ngulo? Yengo ende ngu Setanlo musiyo. Nga naluno nguya, ye ngu nolo nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango ootoolo, ngulo no oowoone ma oongootenggo.

14 Ngundilo ngulo, nondo oo gidalega yendo tetoyi, kenowonoku, no ngulo kowuli ingooteno. No mande oo ngulo yeno ewelo. Oni gidalega Pegamum nguno oolootenggoku ngu, ene mboolo ebe ganagana oowooyi Belam, ngulo damoni yanggango dowoolo, ngunonggo ene oni oowooyi Belak etungowolo. Ngundo ngu, Iserel oni simoo bale ganaganayelolo yoyootoyi, mbumbuwa telo, yuka biyomi nguno woolo yeweloyi oowali ngu nelo, ene bosebalese damoni biyomi nguya tetenggo.

15 Ngundilo ngulo, oni gidalega ye kewooloyemo oolootenggoku, ngundo Nikoletiyan galo damoniye biyomi etuyeloyingongga, ngu nangge keyootenggo.

16 Ngulo ngu, ye komo nowoondoyemo hamoo teya, yowoolengoya, ngu damoni biyomingga ngu yokoyi. Ngundilo ma tewanggoku ngu,

asa, no sodedonangge yeno tunootelo, ombulo, duge pelungga gulanangge ngu kuningo gide gide manggonemo oolooteku, ngando ngu, oni nguya ebe ulewato.

17 Ariya, oni sodeyidodo ngu, ene komo mande nga Yuka Kundingiyimbo Kristen goobooyingomo eteku nga, gome ingoni. Oni ene newendemo hamoo teyingo ngu yanggango dowoolo, dikalo oode ngu, asa, nondo ngu oningga ngu Sambono oowali, ene kuli ma kenoyingomu, ngu inootoowe newa. Ene nguya digi namboyi bodaga inowanoku, nguno oowooyi keda nakangoyingo oolooteku, oni digi yowokungga, ngundo nangge kenolo, oowooyi keda ngu ingowalo ewolo.

Tayatara Kristen Oni Watangga Oolootenggoku, Ngulo Mande Soweyowolo

18 Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, Sambono oni Engel Tayatara goobooyingo sobowoolo oolooteku, nguno oolouni. Anut Nangoni ngundo nga mandega nga yeno suleyoote. Enengo doongeyi ngu de solu ngundilo. Enengo keyi ngu Ayen koolongguyi yowali ngundilo gome oolengo.

19 No yengo damoniye tetenggoku, ngu bidodo kuli ingomukooteno. Yengo nowoondoyemo hamoo teyingo, ko, oni sungombolo nowoondoyi teyingo damoningga ngu, no kuli ingowonowo. Ye ko telo, nolo oowoonemonggo oni hoolooweyelootenggoku, ngulo onindo kowuli ye yunootoyi, ye nguno yanggango dikalo, kowuli koolowootenggo. Ngundilo damoni gome ngu

koletelo tewonggoku ngu, ataga ngu dagalo
ulungga oolengo tetoyi tunootete.
20 Ene no ye yosanggawelo mande gula ewano.
Ye bale oowooyi Yesebel, ngu yokootoyi, yeya
ooloote. Ngu balega, ngundo ngandilo ete. No
Anutlo ingondudu eyingo bale. Ngundilo ewoku
ngu, ene ebe ganagana mande nangge ewolo.
Ngu balega ngundo nolo ko oni damoni biy-
omi oolengo etuyelootoni, ene bosebalese da-
moningga ngu keyolo, telo, ngunonggo ene yuka
biyomi ngulo woolo yeweloyi oowali nusago ngu
netenggo. Nelo, ngulo ene mbumbuwa tetenggo.
21 Nondo ene newende yowoolengoweloyim-
bolo nalu inootoowe oode, ene enengo bose-
balese damoni biyomingga ngu ma yokolo, ene
newende yowoolengowolo.
22 Ngundilo ngulo, ene damoni biyomi ma
yokootoni ngu, asa, nondo sayi ogingododo
ulungga ngu balega ngu inolo, ko, oni eneya
endeyootenggoku ngu, ene nowoondoye ma
yowoolengowanggoku ngu, nondo ene nguya
sayi ogingododo ulungga, ene yunootoowe
yowanggo.
23 Ngulo ngu, nondo enengo simoongo nguya
ulewe kumoowanggo. Asa, ngundilo tetoowe
ngu, Kristen oni simoo bale bidodo nguno kenolo
ingowanggo. Ingootoyi, onilo ingonduduye
nowoondoye newendemo ngu bidodo wilikolo
ingooteno. Ingootoowe, oo biyomi bidodo ye
tewanggoku, ngu sungo sungo ngundilo gumi
teyunowano.
24-25 Ene ataga Kristen oni simoo bale gidalega
Tayatarano oolootenggoku, ye ngu balega ngulo

mande damoni biyomi nguno ma ulo, ko Se-
tanlo damoni biyomi kombiteyingo ngu bidodo
ingondudu ma telo tetenggo ewolo. Ye ngu
oni ngulo, yeno ngandilo eteno. Ye komo
Yesuslo nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu
komo yanggango dowoolo, yade yade oololo, no
ko tunooteyingo naluno, ngu nangge dowoolo,
oodoyi ngu, asa, no kowuli gula ye ma yunowano.
26 Oni enengo nowoondoyemo hamoo teyingo
ngu yanggango dowoolo, dikalo ootoolo,
ngunonggo nolo ko logo oo telo yunowonomu,
ngu telo, keyolo oodoyi ngu, asa, nalu
wenga oolengomo ngu, no ngu oni ngu nolo
yanggangone ulungga yunowano. Yunootoowe
ngu, oni simoo bale mela bidodo tabango oniye
tunootelo, ngundo soboyelowanggo.
27 Anutlo mandeno eneno ngandilo ewolo.
Ngu oni ngundo oni simoo bale yanggango
soboyelootoyi, onindo oni gula usutoko
Ayen dowoolo, ngundo yudoyi, ngundilo
yanggango soboyelowanggo. Ngundilo
soboyelolo, oni bidodo wilikoyelowaku
ngu, nogo kumbe usosowootoyi sosolango
yeteku ngundilolo ewolo. *Sam 2:9*
Awane Sambo endemo oolooteku, ngundo ko no
(Yesus) nunowolo. Ngundilo nangge, ngu oni
nguya no hooloowenelolo, ko ngundilo nangge
tewanggo.
28 Ngu oni ngu nondo suwoononggo dootu boyi
ooleteku ngu yunowano. Ngu damoni ngandilo:
Ene Yesusya sugi sugi oluwanggo.
29 Asa, oni ene sodeyidodo mande ingoweloyi
tetoningga ngu, ene komo nga mandega nga Yuka

Kundingimbo Kristen oni simoo baleya eteku nga ngu, ene komo gome ingoni! Elo ewolo.

3

Sardis Kristen Oni Watangga Oolootenggoku, Ngulo Mande Soweyowolo

1 Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, Sambono oni Engel Sardis Kristen goobooyingo ngu sobowoolo oolooteku, nguno oolouni. Oningga (Yesus), ene Anutlo Yuka Kundingiyi kandegula gidembolo elaya dowooteku ngu, ko ene dootu kandegula gidembolo elaya dowoolo oolooteku, ngundo yeno mande ngandilo suleyootelo ewolo. No kuli ingooteno. Ye no oowoonemo ko tetenggoku, nguno kuli ingowono. Oni oowooyingga ngu ingondudu tetenggoku, ngu yendo nolo ko gome oolengo tetenggolo ingootenggo. Ene ngu hamoo oolengo kini. Ye kuli hamoo mande ngu yokowonggori.

2 Ye ootookooya ingoyi! Yengo Kristen damoniye ngu kinitewelo teteku, ngulo ye komo yanggango teyunoyi. Yengo damoniye bidodo tetenggoku, ngu nondo kenootoowe, nolo Anut doongeyimo nenengo kini.

3 Ye kuli Anutlo Mande Keda Mesalango ngu ye kuli ingolo yowonggo. Asa, ye mandeni ngu komo ingonduduyemo ko ingondudu teya, gome sobowooya, nowoondoye yowoolengoya, Anutlo mande ngu keyoyi. Ye wetolo oode ma ootookootoyi ngu, asa, no yeno yakaka oni ngundilo windoga tunootewano. Nolo nalune wilikoyeloweloyiga ngu, ye ma ingootenggo.

Ye nowoondoye ngu towikumba sugabododo
ngundilo.
4 Ngulo ngu, Sardis Kristen oni gidalega ye ke-
wooloyemo oolootenggoku, ene ngundilo nguya
kini. Ngu oni ngu, enengo nowoondoye hamoo
teyingo ngu namboyi oolengo. Nowoondoye ngu
towi nenggulo namboyi oolengo, ngu ngundilo.
Ngu oni ngu, noya endeyolo oluwato.
5 Oni ene nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu
yanggango oolengo dowoolo, dikalo oolooteng-
goku ngu, asa, nondo kumba namboyi ngu,
ene yunolo, ko, nondo enengo oowooye Sambo
endemo so uyimo simoo bale keda oluweloyi
oowooye nakangootenoku, nguno oluwa. No
enengo oowooye ma toongoowano. Kini, nondo
enengo oowooyi nolo Awanemo, ko, enengo Sam-
bono Engel oni nguya, ngu tunoo yootunolo
ewano.
6 Asa, oni sodeyedodo mande ingoweloyi
gome ngu, ye komo Anutlo Yukanimbo Kris-
ten simoo bale goobooyingo musiyo bidodomo
mande eteku nga, gome ingoyi! Elo ewolo.

Piladelpiya Kristen Oni Watangga Oolooteng-goku, Ngulo Mande Soweyowolo

7 Nga mandega nga nakangoya sowey-
ootoowega, Sambono oni Engel Piladelpiya
Kristen goobooyingo ngu sobowoolo oolooteku,
nguno oolouni. Ngu ngandilo: Nondo kundingiyi
oolengo (Yesus), ko, no oo teweloyi etenoku ngu,
ngu no hamoo temukooteno. Nondo Yerusalem
ende kedaga Sambono oolooteku, ngulo sobosobo
koleteyingo oodoowe, kuli Dewitndo oluwoku
ngundilo. Nondo yamako goosootoowe ngu, oni

gulado mete ko ma goodoowa. Ngundilo nangge,
no yamako goodootoowe ngu, oni gulado mete
yamako ngu goosooweloyi nguya kini. Yesusndo
nga mandega nga elo nakangowolo.

8 Yendo no oowoonemo ko bidodo teteng-
goku ngu, no kuli ingowono. Ngulo no yengo
hoolooweyelootoowe, ngunonggo oni gidalega
nguya yedodo nowoondoyemo hamoo tewang-
goku, nguno ombuwanggo. Oni gulado ngu mete
yengo ko ngu ma gosiyelowa. Yengo watangga
nguno, ye oni simoo bale oowooyingga kini, ene
ye oni kewooloyemo, no oowoone yootunolo,
ewelo ngu, ene ma sosolewolo.

9 Ngulo ngu, ye ingootenggoku ngu, Yuda
oni watangga ngu Setanlo mandeni keyolo,
ngunonggo ngandilo etenggo. Noole Yuda oni
ngulo soweni. Ngundilo etenggoku, ene Anut-
ndo ene ko yoyoweloyi oningga sunggi yeyingo,
nguno nowoondoyemo hamoo ma teyingomu,
ngulo hamoo oolengo, ene Yuda oni kini. Ene
ebe ganagana oni nangge. Ngulo ngu, ye ingoyi!
No ngu oni ngu yoyewe, ene ombulo, yengo
oowooye bingami ngu okoowanggo. No yengo
gome ingootenolo ewolo.

10 Ye ngu nolo mandene gome dowoolo, key-
olo, ngunonggo yanggango dikalo, kowuli bidodo
yeno ombutoni koolowoowonggo. Ngundilo
ngulo, nalu sosowoomo Setanlo tewootewoo oni
simoo bale melako ngano oolootenggoku, ngu
tewootewoongga ngu yeno ma tunootewa.

11 Ngulo ye gome ingoyi! No yeno sodedo-
nangge tunootewano. Ngulo yengo nowoon-
doyemo hamoo teyingongga oolooteku, ngu gome

yanggango dowootoyi, ngulo oni gulado ngu ooga
ngu ma yombuliyowa. Ye ngundilo tetoyi ngu,
asa, yengo suwoo suwoo keda oluweloyiga, ngu
kingo oo duwoo yoweloyi ngundilo yowanggo.
12 Asa, oni ene newendemo hamoo teyingo
ngulo yanggango dowoolo, dikalo oodoni ngu,
nondo ene yanggango yewe, nolo Anutga, ngulo
goobooyingo ya Tempel ngulo osiyi ngundilo
yewe dikawa. Nguno ngu, ene suwoo suwoo
oluwa. Ngu oningga ngu, ene Anutlomu, ko ene
Yerusalem ende kedaga sambononggo ombuyin-
gomu, nguno sugi sugi oluwa. Nolo oowoone
keda nguya ngu oningga inowano.
13 Asa, oni sodeyedodo mande ingoweloyi gome
ngu, ye komo Anutlo Yukanimbo Kristen simoo
bale watangga ngu bidodomo mande eteku nga,
gome ingoyi! Elo ewolo.

Leyodisiya Kristen Oni Watangga Oolooteng-goku, Ngulo Mande Soweyowolo

14 Nga mandega nga nakangoya soweyootooga,
Sambono oni Engel Leyodisiya Kristen watangga
ngu sobowoolo oolooteku, nguno oolouni. No
(Yesus) hamoo mande ngalo Sembuli. Nondo
ngu Anutlo mande ngu nenengo suwoo suwoo
yootunolo eteno. No ngu, oo bidodo Anutndo
yeyingo ngulo Sembuli. Ngulo ngu, nondo nga
mandega nga yeno soweyolo eteno.
15-16 No yengo damoniye tetenggoku, ngu kuli
ingootenoku ngu, ye nowoondoye gingo kini
(nowoondoye hamoo ma teyingo oni ngundilo);
ko, yengo nowoondoye gookingo oolengo nguya
kini (oni nowoondoyemo hamoo teyingo oolengo

ngundilo). Yo, ye yanggango no ma kenelolo, nolo ko nguya yanggango ma dowoolo tetenggo. Kini, ye ngu wata elagano ngu kewoolokono oolootenggo. Ngundilo ngulo, nowoondone kowuli ulungga ingolo, ngulo no mindeweloyi teteno.

17 Ye ngandilo ingondudu telo, etenggo. Noolengo wembunayimo nangge, noole bobeye, sitoyi ulungga yolo, Anut doongeyimo no oni nenengo oolootetolo ingootenggo. Ngulo noole oo gulalo ma wenonolo, elo ingootenggo. Ngundilo ingolo, ngulo ye yengombo oowooye bingamiye okootenggo. Ene ye ma ingootenggo. No doongenemo ngu, ye howoolongo oni oolengo telo, doongeye kilingo yelo, mbilimbili oolootenggoku ngundilo.

18 Asa, ataga no yeno yootunolo ewelo. Ye nolo nowoondoyemo hamoo teyingo yanggango yetoyi ngu, hamoo gol ngundilo. Ye ngundilo tetoyi ngu, nolo Yukane ngundo ye gome soboyelowa. Ye sitoyiyedodo tewelo ngu, asa, ye komo nolo gol hamoongga kuli kalo, yomosiyoyingongga ngu uliyoyi. Asa, ye mete kumba namboyi (nowoondoye namboyi) ngu uliyolo, kuduwoolo yemulo ngu, ye mbilimbili ootoolo, ma oyumo yowanggo. Ye mete doongeyembolo Marasin uliyolo doongeyemo yetoyi, mete tetoni, gome doongetewanggo.

19 Oni gidalega no nowoondone ene yunolo ngu, asa, nondo enengo damoniye biyomingga, ngulo mamanayelolo, yoyolo yoonenengoyelowano. Ngulo ngu, ye komo yengo damoniye biyomi ngu bidodo wilikoya,

ingoya ngu, nowoondoye yowoolengoyi.
20 Ye gome ingoyi! No yengo nowoondoyebolo
yamakoyi ngu dabemimo ootoolo, ngunonggo
no yengo nowoondoyemo ombuwelo, ngulo no
kakasa telo oolooteno. Oni gulado ngu nolo
manggone ingolo, no negonelootoni ngu, asa,
no yani newendemo (nowoondoye newendemo
uweloyi) ulo, eneya oowali goboolo nelo, ene no
eneya goboolo oluwato.
21 Kristen oni ene Setanlo tewooni nguno
yanggango dikalo, dagalo ngu, asa, ene mete
nolo sobosobo yaba bibiteweloyi, ngusina
bingaminidodo nguno goboolo bibitewato. Kuli
no nguya Setanlo tewootewoo ngu yanggango
yelo, dagatoowe, ngulo Awanembo yaba
bingaminidodo bibiteweloyi musiyosina, no
nunootoni bibitetelo.
22 Asa, oni sodeyedodo mande ingoweloyi gome
ngu, ye komo Anutlo Yukanimbo Kristen simoo
bale watangga ngu bidodomo mande eteku nga,
gome ingoyi! Elo ewolo.

4

Sambo Endemo Yambo Mande Teweloyi, Ngulo Gaboyi

1 Nga nalu ngalo mande kinitetoni ngu, asa,
Sambo ende yamakoyi goosootoni, nguwoole no
Yon oo gaboya gaboya kenowono. Ngundilo
kenootoowe, ngunonggo manggowo gula kuli
ingowonoku manggowoogaku, unggu ngguyi
ngundilo etoni ingootoowe ewolo. Ge ngano
ooletooga, nondo oo bidodo kootu tunooteweloyi,
ngu etunggelowelo ewolo.

2 Sodedonangge Anutlo Yukani nono ombulo,
yanggango nunootoni, nguno Sambo ende ngulo
sobosobo yaba gomengga kenootoowe, nguno oni
gula bibitewolo.
3 Oni yaba bingamidodoga nguno
bibitewokungga, ngu no kenootoowe, enengo
goweyi ngu digi nakanakangoyingo oo yowali
yoyingo oowooyi Yaspa, ko, digi gula seleyingo
oowooyi Koniliyon ngundilo kenowonowo.
Wowo ngundo ngu, digi gome titoyingga oowooyi
Emelal ngundilo, ngundo enengo yaba gomengga
ngu pawangolo oluwolo.
4 Yaba bingamidodo ngu, onibiga ko namolaya
nguya (24) bibiteweloyi, ngundo Anutlo yaba dul-
idalinidodo kewooloko ulungga oolooteku, ngu
pawangolo oodoyi, ko, oni tabango onibiga ko
namolaya nguya (24) ngundo ngu sanganimo
bibitewonggori. Ngu tabango oniku ngu, ene
nenggulo namboyi oolengo telo, ko gome tewong-
goku, ngulo gol tomokuyi ngu tabayemo kudu-
woowonggori.
5 Yaba bingamidodo ngunonggo gusilo ng-
guyi ingolo, ko yowali nguya telo, toongetoni
kenowonowo. Ngundilo tetoni, ngu ingowono.
Yaba omukumundoongosina nguno solu himi
kandegula gidembolo elaya oluwonggoku, ngu
Anutlo Yukani ngulo koni kandegula gidembolo
elaya ko teyingo ngulo gaboyi.
6 Yaba bingaminidodo bibiteweloyi
omukumundoongosina oo gula nguya oluwolo.
Ngungga ngu, sono koongeyingo ulungga ngu
oo gaboyi kenoweloyi ngundilo gome himi
oolengo. Oo namolaya keda oolootenggoku,

Anutndo Sambo endemo yewoku, ngundo yaba bingaminidodo ngu pawangowonggori. Ngu Oo Keda oolootenggoku, ngu kootuyesina, nomoyesina nguya doongeye oowooyingga oolengo oolootenggo.

7 Oo keda namolaya oolootenggoku, ngulo koleteloga ngu layon ngundilo; elayayiga ngu, bulmakau ngundilo; kabusayi ngu, oni omukumundooye ngundilo; namolayayiga ngu, punggi ulungga ngundilo ululumelo ooloote.

8 Oo Keda Oolootenggoku namolayaga ngu, ene sungomo sungomo, wiliye kandegula gidembolo gulanangge oolootenggo. Ngu wiliye bidodomo ngu, sanganisina newendesina nguya doongeyedodo nangge oolootenggo. Suwoo suwoo, nalu bidodo, ene yambo ngandilo Anutno utolooolootenggo. Ene ngundilo telo ma kengetenggo.

Ge noolengo Anut Oo Bidodo Sembuli Sembunayi. Ge Oo Bidodo Sembuli ngulo oni bidodo bingamingge elo okootenggoku ngu, ge yanggangonggedodo oolengo. Ge Kundingiyi, Kundingiyi, Kundingiyi oolengo! Ge kuli oluwoku, ataga nguya ooloote. Ngundo nangge, kootusina ko ombuwalo ewolo.

9 Anut suwoo suwoo keda oolootekungga, ngundo enengo yaba bingaminidodo nguno bibitetoni, Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ngundo naludodomo Anut oowooyi bingami dulidalinidodo, ngu elo okoolo, eneno esetewonggori.

10 Ngundilo tetoyi, ngu tabango oni onibiga ko namolaya nguya (24), ngu enengo yaba bingami-

dodo nguno bibitelo, ene Anutno yambo mande
telo, keyi damonimo boodoo oondookelo, enengo
gol tomoku ngu yolo, Anut suwoo suwoo keda
oolootekungga, keyimo yelo, ngulo bingamini,
elo okoolo, ngu ngandilo etenggo.
11 Ge noolengo Oo Bidodo Sembuli Sembunayi
Anut ulungga oolengo! Ge Oo Bidodo
Sembuli, ngulo noole mete oni bidodo
nowoondonayi ngu, komo gengo duli-
dalige oowoongge, ngu elo okoowato.
Ndatelo ngulo, ge yanggangonggedodo
oolengo! Gengo ingondudunonggo nangge
oo bidodo yemukootoyi oolootenggoku,
ngulo Sembuyelo ewolo.

5

Oo Kootusina Tunooteweloyi Ngu Bukno Oodoni, Ngulo Loogootelo Gosiyowolo

1 Anut enengo yaba gomemo bibitelo, kandeyi
koondosina nguno, buk wagayingongga oodoni,
nondo Yon kenowono. Buk ngu newendesina
sanganisina nguya nakangoyingomu ngu oodoni,
ngu sunggi kandegula gidembolo elaya yelo,
sunggi yelo gosiyoyingo, ngulo onindo buk
newendemo mete ma kandangewanggo.
2 Ngundilo oodoni, no Sambono Engel oni
yanggangonidodoga kenootoowe, ene manggalu
telo ewolo. Oni onendo ene mete ngu buk
wagayingongga, ngu sunggidodo ngu mete oom-
boongewa? Elo ewolo.
3 Ngundilo etoni, ene oni gula Sambo en-
demo oolooteku, oni melako ngano oolooteku, ko,

oni mela newendemo kumootoyi meleyelootoyi oolooteku, ngundo mete buk wagayingongga, ngu sunggidodo oomboongelo, wesiyolo, newendemo mande ngu kenoweloyi oni gula ma ooloote.
4 Ngundilo ngulo, oni gulado ngu bukga ngu kenondandangelo, wesiyoweloyi ngulo sembuli nguya ma kenolo, ngulo no sendolo biyobiyomi tewono.
5 Ngundilo tetoowe, tabango oni gulado nono ewolo. Ge sendo yokoya, gome ingo! Yuda soweno, ngunonggo oni soboyeloyingo oni (Yesus) tunootewoku, ngu Dewitlo osiyi. Ngundo ene Setanya ebe yanggango oolengo utolo, enendo Setan dagawokulo, ngulo ene mete ngu buk wagayingo sunggi ngu oomboongelo wesiyowalo ewolo.

6 Ngu naluno, no Yesus kenootoowe, dikalo oluwoku, ngu Sipsip nangoni udoyi kumooyingo ngundilo. Ene Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ko, tabango oni ngu kewooloyemo dikawonggori. Ngu Sipsip Nangoningga ngu nggamaliyo kandegula gidembolo elaya, ko, doongeyi kandegula gidembolo elaya oluwolo. Ngungga ngu, Anutlo Yukani ngulo ko kandegula gidembolo elaya, ngulo koye gula gula ngu gaboyi. Anutndo ngu kongga ngu mela bidodomo suleyootoni oolouwolo.
7 Sipsip Nangoningga, ngundo Anut enengo yaba bingamidodo nguno bibitetoni, ngu kandeyi koondosina buk wagayingongga oolooteku, ngu yowolo.
8 Enendo yootoni, Oo Keda Oolootenggoku

namolayaga ngu, ko, tabango oni onibiga ko namolayaga, ngudodo Sipsip Nangonimo penggootelo, yambo mande tewonggori. Tabango oni ngu bidodo sungo sungo Gita gula oowooyi Harup, ngu yolo, ko, koondo gol yowali yoyingo oolengo woolo kundingiyi ndindingododo, ngu koondomo hangelo oluwolo. Ngu woolo gome kundingiyi ndindingododoga, ngu ngandilo: oni simoo bale Anutno nowoondoyemo hamoo teyingo, ngulo yemboongewonggori.

9 Ene yambo kedaga ngandilo ulewonggori.

Hamoo oolengo, ge komo nga buk wagayingongga nga, enengo sunggi bidodo ge mete oomboongelo yolo wesiyowa. Ndadilo ngulo, onindo ge gudoyi kumoolo, ngunonggo gengo dalogebo onilo weti mbumbuwa ngu uliyelolo ko yoyootoni, ngulo Anut doongeyimo oni nenengo tunootewonggori. Yo, ge oni simoo bale melako ngano oolootenggoku, ngu oni sowe bidodo, ko, mande bungeye bidodo, ko, goweye gula gula bidodo, ngu uliyelowonggori.

10 Gedo oni simoo bale geno nowoondoye hamoo teyingo ngu tetoyi, noolengo Anutga nguno woolo yeyingo oni watangga tunootewolo. Ngundilo telo, ene melako oni ngalo sobosobo nguya telo oluwanggolo ewolo.

11-12 Ariya, no ko doongetelo, Sambono Engel oni oowooyingga oolengo ma kandangeweloyi, ngu yeyowonowo. Ngu Sambono Engel oni,

ko, Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ko, tabango oni ngu bidodo Anutlo yabani bingamidodo, ngu pawayelolo meno mogulu ulungga telo, yambo yanggango uleyingo ngu ingowonoku, ngu ngandilo:

Sipsip Nangoningga nga ngu, kuli onindo utoyi kumoowolo. Ngundilo ngulo, ene komo mete yanggango bidodo yolo, ko, oo gome gomemu, ingoyingo gome nguya ko yanggango ulungga oolengo yowa. Yo, ene mete oni bidodobo Sipsip Nangoni bingami elo okoolo, ko, dulidalinimbolo nguya yootunolo elo, eseteyinootenggolo ewolo.

13 Ngu naluno, no oo bidodo Anutndo yewoku ngu Sambo endemo, melako ngano, ko, mela newendemo ameno, wendeyino nguya oolootenggoku, ngulo nowoondoye bidodo eneno yambo utolo, etoyi, ingowonoku, ngu ngandilo:

Noolendo Anut enengo yaba bingaminimo bibitetoni, ko, Sipsip Nangoni (Yesus) nguya enengo oowooyali bingamiyali, elo okooteto. Suwoo suwoo dulidalidodo ko yanggango ngu bidodo, ngu enengomu nangge! Elo ewolo.

14 Ngu Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ngundo ewolo. Ngu hamoo oolengo, etoyi, asa, tabango onidodo ngu nguno penggootelo, yambo mande tetenggo.

6

Sipsip Nangonimbo Buk Wagayingongga Ngulo Sunggidodo Kandegula Gidembolo Elaya, Ngu Oomboongewolo

1 Ngu naluno nguno, no Yon Sipsip Nangoni kenootoowe, ngundo ngu bukga sunggidodo kandegula gidembolo elayagado gosiyoyingongga, ngu dowoolo, sunggi koletelogaku oomboongetoni kenowono. Ene ngundilo tetoni, Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ngulomu gulado manggalu telo, mande etoni, ngu ngguyi gusilo ngundilo etoni ingootoowe ngu, ge ombulo ewolo.
2 No ngundilo ingolo doongetelo, oni gula, ngundo Hos nombo salayingga ngu sanganimo bibitewolo. Ene idi nasa dowoolo, tomokuni gol tabangomo oodoni kenowono. Ene ebe utolo, dagayeloweloyimbolo oolo, enendo kuli dagayeloyingo ngundilo.

3 Ngundilo tetoni ngu, asa, Sipsip Nangoni, ene sunggidodo elayayiga, ngu oomboongetoni, ingootoowe, Oo Keda Oolootenggoku namolaya, ngulomu elayayiga ngundo manggalu telo ewoliyo. Ge ombu! Ewoliyo.
4 Ngundilo etoni, Hos gula seleyingo oolengongga tunooteyingo, ngu sanganimo oni bibitewolo. Anutndo ngu oningga yanggangoni inowoku, ngulo ngu oningga, ngundo onilo nowoondoye ayibi damoni ngu andangelo yokowolo. Yokootoni, ngulo oni ene nowoondoye ebe ulewelo damoni ngulo hahangelo, ebe uleweloyi nangge ingolo tetenggo. Oni Hos sanganimo bibitelo oolooteku ngu, ene duge pelungga, ngundo ebe uleweloyi kongga, ngulo dowoowolo.
5 Ngundilo kenootoowe, Sipsip Nangoningga, ngu buk ngulo sunggidodo kabusayi, ngu

oomboongewolo. Ngundilo oomboongetoni, ingootoowe, asa, oo keda oluweloyi ngulo kabusayigakundo ewolo. Ge ombulo ewolo. Ngundilo etoni, no doongetelo, Hos iliyongga kenowono. Hos sanganimo oni gula bibiteyingo, ngu kandeyimo oo kowuli wilikoweloyi (Skel) gula dowoowolo.

6 Asa, ngu naluno, no ingootoowe, Oo Keda Oolootenggoku namolayaga, ngu kewooloyemo manggalu telo ewonggori. Onindo sa gulanangge ko uliyi ngulo beyeyi bidodo yolo, ngundo oowali bobodi nangge yolootenggo. Ene onilo oo ulumi ko Wayin ngu ma yombuliyowelo! Elo ewonggori.

7 Sipsip Nangoni, ngundo buklo sunggidodo namolayayiga ngu oomboongetoni, ngu ingootoowe, Oo Keda Oolooteku namolayayiga, ngundo ewolo. Ge ombu! Elo ewolo.

8 Ngundilo etoni, no doongetetoowe, Hos goweyi mandoniyi gula tunootewolo. Hos sanganimo, oni gula bibiteyingongga ngu oowooyi Kumooweloyi, oni gula oowooyi Setanlo Ende Biyomingga, ngundo kootu kootu dowoowelo ombuwolo. Anutndo ngu oni elayaga ngu yanggango yunowolo. Ngulo ngu, duge sanggayi, ko sayi gula gula, ko, oowali kumooyingombo, nusago gokimbo nguya mela bidodomo gumi namolaya, ngulomu gulananggebo yombuliyelolo yulewali.

9 Ngu naluno, ene buklo sunggidodo kandegulayiga ngu oomboongetoni, doongetelo, Kristen oni enengo nowoondoyemo hamoo tetoni yuleyingomu, ngulo gaboye Anutno woolo yeweloyi

yaba ngu newendemo oolootenggoku, ngu yey-
owonowo. Kulimi, ngu oni ngu Anutlo man-
deni gome dowoolo, ngunonggo onino mande
wesiyolo etuyelootoyi, ngulo me onindo yutoyi
kumoowonggori.
10 Kristen oni kumooyingo ngulo gaboye,
ngundo meno manggalu telo, ngandilo
ewonggori. Ge Oo Bidodo Sembuli Sembunayi,
yanggangonggedodo kundingiyi oolengo, gengo
damoningge mandege ngu hamoo oolengo. Nalu
ndadi ge noolengo dalonayi wendoyingongga,
ngulo me oni simoo bale melako ngano
oolootenggoku, nguno gumi wilikoyelolo
wendangewa? Elo ewonggori.
11 Ngundilo etoyi ngu, ariya, Anutndo
kumba namboyi pelu pelungga, ngu oniku
kuduwooyunolo ewolo. Ye nalu bodaga nangge
kengetoyiga, yengo dobooguliye ko gobooloye
ngu, Yesuslo sulena oni ngulo nowoondoyemo
hamoo teyingo ngu nguya kumootoyigo, nondo
sunggi elo ewonoku kinitetoni ngu; asa, no gumi
wendangelo yunowanolo ewolo.
12 Ngu naluno nguno, no kenootoowe,
ene buklo sunggidodo kandegula gidembolo
gulanangge oomboongetoni, ngulo mela nga
bidodomo imimi ulungga oolengo yowolo. Ngu
naluno, sa ngu ooleli iliyo oolengo, ya gabuyi
ngundilo tunootewolo. Kombo nguya seleyingo
oolengo dalo ngundilo tunootewolo.
13 Ngu naluno, dootu bidodo melako soleyingo,
de koonda tanggooli doogo yanggango ulunggado
umamingootoni, pitilo sisoleteku ngundilo.
14 Sambo nguya oololo, wagalo kinitetoni, towi

wagatenggoku ngundilo tewolo. Mela pupulidodo ko meladonidodo nguya, enengo musiye oolengo ngu yokolo, woosoolo, oololo ombulo tewonggori.

15 Ngundilo tetoyi ngu, mela nga sobosobo koleteyingo oniku, oni oowooyedodomu, me onilo tabango oniku, beye sitoyiyedodo oni, yanggangoyedodo oni, kingo sulena oniku, ko, oni bidodo kingo oolootenggoku ngu bidodo, melako ngano oluwanggoku, ngundo salo oololo, mela pulimo oolelo, digi kowu newendemo kombitelo, ko digi ululu kootuyesina nguya kombitewonggori.

16-17 Ene sosoleyingo ulungga oolengo telo, mela pupuli, ko, digi ululu nguno meno manggalu telo ewonggori. Anut enengo yaba bingaminimo bibiteteku, ko, Sipsip Nangoni nguya nooledodo sanggili ulungga tewonggori. Ngulo mela pupuli, digi ululu, yendo ombuya, noole wiliyeloya oongooyeloyi! Ndadilo ngulo, ngu nalu ulungga oolengo, nguno elayaga, ngundo sanggiliyali ulungga oolengo, ngu nooleno gumi ulungga oolengo tunootewolo. Onendo nguno dikalo, yanggango yewa? Hamoo oolengo, noole yanggangonayi eneya eneya kinilo ewolo.

7

Anutndo Iserel Oni 144,000 Logoyelootoni, Enengo Ko Teweloyimbolo

1 Ngu naluno nguno, no Yon Sambono Engel oni namolaya, mela ulungga nga bidodo wenga wengamo dikalo, oodoyi kenowonowo. Kenolo, ene mela ngalo doogo namolayaga ngu

yodowootoyi, ngulo doogo ngu mela, wendeyi,
ko, de nguya ngu uwootoni, ma oomoowolo.
2 Anutndo ngu Engel oni namolayaga, ngu
yanggango oolengo yunolo, ngu kootusina
mela sambo ngu yombuliyeloweloyimbolo
yoyewonowo. Ngu naluno ngu, sa ooletekusina
nguno Sambono Engel oni gula tunootewolo.
Anut keda oolooteku, ngundo ngu Engelngga, ngu
kongga ngu teni, elo sunggi yewolo. Ngundilo
ngulo, ngu Sambono Engelngga, ngundo
Engel namolayaga nguya meno manggalu telo
ewonggori.
3 Ye mela, de, wendeyi nguya sodedo ma
yombuliyelowelo. Noolendo koletelo Anutlo
ko oni kembawasayemo, Anutlo sunggi yelo,
yokootooye ngu, asa, kootusina ye mete oo ngu
yombuliyoyilo ewonggori.
4 Ngu naluno, oni ndadilo Anutndo
logoyelowoku, ngu no ingowono. Ene Iserel oni
sowengga ngu bidodomo (144,000) logoyeloyingo,
ngu ngandilo.
5-8 Yuda sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo
tewonggori.
Ruben sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo
tewonggori.
Gad sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo
tewonggori.
Aser sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo
tewonggori.
Naptalayi sowengga ngunonggo 12,000 sunggi-
dodo tewonggori.
Manasa sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo
tewonggori.

Simiyon sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.
Liwayi sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.
Isakar sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.
Sebulan sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.
Yosep sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.
Beniyamin sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo tewonggori.

Kristen Oni Oowooyingga Oolengo Sambono Oolootenggoku, Ngu Ma Kandangeweloyi, Ngulo Mandeye

9 Ngu naluno nguno, no doongetelo, oni simoo bale ulungga oolengo ma kandangeweloyi, ngu gooboongoolo oodoyi yeyowonowo. Ngu oni simoo bale ngu oni sowe bidodo, oni mela bidodomonggo, oni goweyi gula gula bidodo, ko, mande bungeye gula gula bidodo, ngu oni bidodo, ene Anutlo yaba bingamimo bibiteteku ngu doongeyimo, ko, Sipsip Nangoni doongeyimo nguya dikawolo. Ene kumba namboyi oolengo yemulo kuduwoolo, kandeyemo toonggoo uyi dowoowolo.
10 Ngundilo dowoolo, dikalo, meno manggalu telo, ngandilo ewolo. Noolengo Anut, enengo yaba bingamidodo nguno bibitetoni, ko, Sipsip Nangoni ngundo noole ko yoyoyingo! Elo ewolo.
11 Sambono Engel oniku Anutlo yaba bingami nguno pawangolo, dikatoyi, ko tabango oniku,

ko Oo Keda Oolootenggoku oo namolayaga nguya pawayelowonggori. Ngu bidodo Anut tanggeyimo omukumundooyesinanggo penggootelo, yambo mande telo ewonggori.

12 Ngu hamoo oolengo! Noole gengo oni oni telo, bingamingge okoolo, gengo dulidali eteto. Ge nangge ingoyingonggedodo, yanggangonggedodo, ngulo ngu, noole geno esetelo, bingamingge okoowato. Ge nangge noolengo Anut, suwoo suwoo sugi sugi ootoolo, oololo oluwa! Ngu hamoo oolengo! Elo ewonggori.

13-14 Ngu naluno ngu, tabango oni gulado no sumoo nunolo ewolo. Ngu simoo bale kumba namboyi kuduwoolo, oolootenggoku, ge ingooteku ngu onendo? Ge kuli ingooteku, ene ndanonggo mayelo oolootenggo? Etoni, nondo gumi ewono. Kini, oni ulungga, gedo etooga ingowelo etoowe, ariya, oni ulungga ngundo ngandilo ewolo. Ngu oni ngu, nalu wengamo, Setanlo tewoo wenga oolengongga, nguno enengo nowoondoyemo hamoo teyingongga, nguno yuleyi kumoowonggori. Ngu kuli Sipsip Nangoningga ngulo dalowo, ngundo enengo nowoondoye towikumbaye nguya sonowootoni, namboyi tunootewolo.

15 Ariya, ene Anut doongeyimo dikalo oolootenggo. Nguno ngu, suwoo suwoo, ene Anutya goboolo ootoolo, koni teyinootenggo. Ngundilo tetoyi, Anutndo enengo yaba bingaminidodo nguno bibitelo, ngunonggo ene gome soboyeloote.

16 Ngundilo soboyelolo oodoni, ene oowalilo,

sonolo, ko ma ingowanggo. Sa gookingo, oo gulado nguya, goweye ko ma yoodewa.
17 Ndadilo ngulo, Sipsip Nangonimbo ene Anutlo yaba bingaminidodo tanggeyimo ootoolo, ngunonggo ene gome soboyelolo ooloote. Ene ngunonggo yoyolo, sono omungo gomengga suwoo suwoo ngundilo oolelo, noole keda oluweloyi ngu yunootoni, oolooteku, nguno oni yoyolo ombuwa. Anutndo oni enengo kowuliye bidodo andangeyunootoni, ene ko ma sendowanggolo ewolo.

8

Sipsip Nangonimbo Buklo Sunggiyi Kandegula Gidembolo Elayayigaku Oomboongewolo

1 Ngu naluno nguno, Sipsip Nangoni ene buklo sunggiyi kandegula gidembolo elayayiga ngu oomboongewolo. Ngundilo tetoni ngu, Sambono oo oolootenggoku ngu bidodo, ali mogulu kini oololo, nalu bodaga (1/2 Awuwa) nenetelo oluwonggori.
2 Ngu naluno, no Yon Sambono Engel oni kandegula gidembolo elaya Anut doongeyimo dikatoyi, Anutndo unggu gulanangge nangge Engel oni ngu yunootoni yeyowono.
3 Ngundilo tetoni ngu, Sambono Engel oni gulado, Anutlo woolo yeweloyi nombo tanggeyimo ombulo dikawolo. Nguno dikalo, ene woolo yeweloyi gol koondoyi yowali yoyingo oolengo ngu dowootoni, Anutndo Sambono Engel oni de situmi ngundo woolo kundingiyi ndindingododo ooleloluwoku, ngu oowooyingga inowolo. Engel onindo ngundilo dowoolo,

Kristen simoo balelo yemboongetenggoku ngulo wooloyi nguya gooboongoolo, dowoolo, Anutlo yaba bingaminidodo ngu omukumundoongosina nguno woolo yewolo.

4 Ngu woolo kundingiyi, ndindingododo ngu, ko Kristen onilo yemboongeweloyidodo ngu bidodo gooboongoolo, Engelndo dowootoni, ngunonggo Anut doongeyimo oolewolo.

5 Ngundilo telo, asa, Engel onindo gol koondo yowali yoyingo oolengo nguno woolo kundingiyi ndindingododomu oolooteku, ngu yolo, ene woolo yeweloyi musiyomo, ngunonggo de dogoni yolo, gol koondoyimo yetoni, hangelo ooletoni, yolo, melako oolongootoni uwolo. Utoni ngu, nguno gusilo ngguyi ulungga utoni, ngguyi gula gula, yowali ulungga solu ooletoni, ko, mela imimi yowolo.

Sambono Engel Oni Unggu Uwoowolo

6 Ngu naluno, Sambono Engel oni kandegula gidembolo elaya, ene kandeyemo unggu kandegula gidembolo elaya uwoowelo tewonggori.

7 Engel koleteloga, ngundo ungguga ngu uwoowolo. Uwootoni, asa, Ayis sambononggo ko de dogoni dalobo yowoolengoyingomu, ngu oo kabusaga ngu yolo, melako oolongootoni uwonggori. Mela, de ngu bidodo logowootoni sosi kabusa tunootetoni, ngulomu sosi de gulanangge mela gulanangge demukowolo. Ngundilo telo, so keda nguya ngu bidodo demukowolo.

8-9 Sambono Engel koleteloga ngulo koni kinitetoni ngu, asa, ko Sambono Engel oni

elayagakundo, enengo unggu uwoowoli. Uwootoli ngu, asa, mela puli ulungga dedeku ngundilo tunootetoni, Engelndo yolo, wendeyino oolongootoni, wendeyi koongeyingomo uwolo. Ngundilo tetoni ngu, wendeyino wesowootoni, sosi kabusa tunootetoni, ngulomu wendeyi sosi gulanangge dalo tunootewolo. Ngu sononggano ngu dalo tunootetoni, nguno oo keda oolootenggoku ngu bidodo kumoomukootoyi, nguno wanggo oolootenggoku ngu bidodo yombuliyelootoni, biyomi yemukowolo.

10-11 Engel elayayiga ngulo koni kinitetoni ngu, asa, Sambono Engel oni kabusayiga, ngundo enengo unggu uwoowolo. Uwootoni ngu, asa, dootu ulungga ngu oowooyi kowoo, ngundo solu oolengo delo, sambononggo, melako, sonono, ko sono omungo nguno nguya solewonggori. Ngundilo soletoni ngu, asa, sono bidodo ko sono omungo bidodo ngu usowooyelootoni, ngulomu sosi kabusa tunootetoni, ngulomu sono sosi gulanangge, ko sono omungo sosi gulanangge nguya, ngu sono kowoo tunootewolo. Ngundilo tetoni ngu, oni simoo bale sono kowoo tunootewoku, ngu nelo ngu, sodedonangge kumoowonggori.

12 Sambono Engel kabusaga ngulo koni kinitetoni ngu, asa, Sambono Engel oni namolayayiga, ngundo enengo unggu uwoowolo. Uwootoni ngu, asa, sa, kombo, dootu ngu bidodo wesowootoni, sosi kabusa tunootetoni, ngulomu sa sosi gulanangge, ko kombo sosi gula, ko dootu sosi gula ngu bidodo yombuliyootoni, ooleli tewolo. Ngundilo ngulo, sa gumi gula himi kini. Suwoo

gumi gula nguya suwoono himi kini.

13 Sambono Engel namolayayiga ngulo koni kinitetoni ngu, asa, no doongetelo punggi ulungga sambolili ululumelo oololo ombutoni kenootoowe, ene ki ulungga elo ewolo. Gowugowulongo! Gowugowulongo oolengo! Ye simoo bale melako oolootenggoku, ngu gowugowulongo! Ndadilo ngulo, Sambono Engel kabusagobo enengo unggu uwoowelo tunootewa. Uwootoyi ngu, asa, kowuli ulungga oolengo simoo baleno tunootewa! Elo ewolo.

9

1 Ngu naluno, Sambono Engel oni kandegulayiga, ngundo enengo ungguga ngu uwoowolo. Uwootoni, nguno dootu, no Yon kenootoowe, ene sambononggo melako solewolo. Anutndo ngu dootungga ngu mele goya oolengo wenga kiningga, ngu goosooweloyi ki inowolo.

2 Ene mele ulungga ngu goosootoni ngu, ngunonggo woolo iliyo oolengo oolelo, duli katoyi iliyo ooleteku ngundilo. Ngu woolo iliyo ulungga ngu mele ulungganonggo oolelo, ngundo sa ko sambo nguya doobengootoni ooleli tewolo.

3 Ngu woolo iliyo ulungga, ngunonggo munga katu ulungga melako ombutoyi, Anutndo yanggango ulungga yunootoni, ngulo ene mete oni yokiweloyi yanggangonidodo, ngu budegoolo ulungga ngundilo.

4 Anutndo ngu munga katu nguya ewolo. Ye de so oo bidodo mela nganonggo ooleteku, ngu ma yombuliyelowelo. Kini, ye ngu oni simoo bale

Anutlo sunggi kembawasayemo kini ngu nangge yokiyi.

5-6 Ngulo yengo marasin biyomi ngu oni yokitoyi, ngu ogingo ulungga oolengo ingololuweloyi nangge, ene yendo oni ma yuleni kumoowanggolo ewolo. Ngundilo etoni, asa, munga katu ngundo oni yokitoni ngu, ogingo ulungga ingolo oodoyi, kombo kandegula ogingo ulungga oolengo oluwa. Ogingo nguno kumooweloyi ngu, kingo ogingo nangge ingolo oluweloyi.

7 Katu munga ngu, ene Hosmbo me ebe ulewelo yoonenengolo, oolootenggoku ngundilo. Enengo tabayemo ngu gol tomoku ngundilo, ko omukumundooye ngu oni omukumundooye ngundilo.

8 Enengo tabaye uye ngu bale uye ngundilo, ko enengo metooye ngu bo metoyi wageyoyingo ngundilo.

9 Enengo nomoye ngu Ayen nengguloyi ngundilo, ko enengo wiliye ngguyi ngu, digi kembe ulungga ombuteku ngguyi ngundilo.

10 Enengo koondoongeliyemo ngu, budegoolo metoyi koondoongelimongga ngundilo. Nguno ngu, Anutndo yanggango yunowoku ngu, oni yosanggawelo nguno enengo situmi (Marasin) biyomi, ngundo oni ogingo yunoweloyi. Ogingo ngu kombo kandegula oluwa.

11 Enengo tabangoye koleteyingo ulungga ngu, ngu Engel ngu mele ulungga wenga kiningga, ngulo sobosobo. Hiburu mandeno ngu oowooyi Abadon, ko Girik mandeno ngu oowooyi Apoliyon, ngulo damoni ngandilo: Oo yombulibali oni.

12 Nalu koleteloga kowuli ulungga oolengo, ngu

kinitewolo. Ayiyo. Ene kowuli ululu oolengo elaya namoko ombuwali.

13-14 Ariya, Sambono Engel oni kandegula gidembolo gulananggeyiga ngundo enengo unggu uwoowolo. Uwootoni ngu, manggowo gula woolo yeweloyi gol yabayi Anut doongeyimo oluwoku, ngu mundumisinanggo etoni ingowono. Ngu manggowooga ngundo Engel oni kandegula gidembolo gulananggeyiga unggu dowooyingongga nguno ewolo. Ge Sambono Engel namolayaga biyomi Yupaletis sono dabemimo Anutndo gosiyelootoni oolootenggoku, ngu komo uto wesiyo, ewolo.

15 Ngu nalunggano nguno, ngu Sambono Engel namolayaga ngu yoyokoyingo ngu, oni simoo bale melako ngano oolootenggoku, ngu sosi kabusa watayelo, ngulomu sosi gulanangge yuleyi kumooweloyimbolo. Ngu Engel ngu, nalu enengo Anutndo sunggi yeyingongga, ngu sobowoolo oluwonggoku, nguno nangge ko teweloyim oolootenggo.

16 Me oni ngu Hos sanganimo bibitetoyi, ngu ma kandangeweloyi. 200,000,000 oni, ene no etoni ingowonowolo.

17 Nondo gaboya gaboya ngundilo doongetelo, Hos oni nguya bibitetoyi yeyowono. Enengo damoniye ngandilo: oni Ayen nengguloyi ngu dulidalinidodo yowali yeyingo, ngulo goweye ngu seleyingo oolengo, ulinggi oolengo, ko koolongguyi nguya. Hos tabaye ngu, nusago goki layon tabango ngundilo. Manggoyemonggo de dogoni, woolo ngulo ndindingo oolengo, nu mindiyo buwoo (digi Salpa) ndindingo ngundilo manggoye-

monggo ombuwolo.
18 Ngu oo kabusaga biyomi oolengo mang-
goyemonggo tunootewoku, ngu biyomi oolengo,
ngunonggo de dogoni ko delo woolo, ko digi
ndindingo biyomi oowooyi Salpa. Ngu oo kabu-
sangga ngu Hos manggoyemonggo tunootetoyi,
ngundo ngu, oni simoo bale wata kabusaga lo-
goyelolo, ngulomu oni wata gulanangge yuleyi
kumoowonggori.
19 Hos ngulo yanggangoye ngu manggoyemo,
ko koondongeliyemo ooloote. Enengo koondoon-
geliye ngu sile tabango ngundilomu, ngundo oni
ngu yombuliyelowolo.

20 Oni wata elaya keda oolootenggoku, ngundo
ene oo biyomi oolengo oni gidalegano tunoote-
woku, ngu kenolo, ngulo ene oo biyomi enen-
gombo tetenggoku, ngu ma kootu inolo yokowolo.
Kini, ene oo yuka biyomimo yambo mande telo,
enengombo oo gaboyi tewonggoku, ngu Gol,
Siluwa, Ayen koolongguyi, digi, de, ngundo anut
ebe ganagana ngu gabogaboye tetenggo. Ngu
anut ebe ganagana ngu mande eweloyi kini,
doongeteweloyi kini, oololo ombulo teweloyi
nguya kini. Nguno yambo mande tetenggoku,
ngu ma yokolo yowoolengowonggori.
21 Ngu oni ngu, ene yuleyi kumooweloyi
damoningga ngu, kosonggi teweloyi damon-
ingga ngu, bosebalese teweloyi damoningga ngu,
yakaka teweloyi damoningga ngu, ngu damoni
ngu bidodomo ene nowoondoye ma yowoolen-
gootoni, oo biyomi damoni ngu ma yokowong-
gori.

10

Sambono Engel Onindo Buk Bodaga Wagayingomu Dowoowolo

1 Ngu naluno, no Yon doongetelo Sambono Engel oni gula yanggango Sambononggo ombutoni kenowono. Enengo nenggulo goboolebo doobengolo, tabangomo ngu wowombo nguno pawangolo oluwolo. Enengo omukumundoongo ngu sa ngundilo, ko keyi ya osiyi delo gidoleteku ngundilo.

2 Ene kandeyimo buk wagayingo bodaga gula kandeyimo dowootoni, ngu buk wagayingo bodaga ngu goosooyingo ooloote. Ene keyi koondosina ngu wendeyi sanganimo yelo, ko, keyi dedaleyisinangga ngu nogo sanganimo yewolo.

3 Ngunonggo kenootoowe, ene meno manggalu ulungga oolengo se goki oowooyi layon, ngundo sendooteku ngundilo tewolo. Ene ngundilo meno manggalu tetoni ngu, ariya, gusilo kandegula gidembolo elaya ngundo ewonggori.

4 Ngu gusilo kandegula gidembolo elaya, ngundo ngguyilo nggawo telo yokootoyi ngu, nondo bukno nakangowelo tewonowo. Ngundilo tewelo tetoowe ngu, asa, Anutndo Sambononggo ingootoowe ewolo. Nga mandega nga gusilo kandegula gidembolo elayagakundo ngguyilo etenggoku, ngu ge komo gengo ingoyingomo nangge olini. Ge bukno ma nakangowelolo ewolo.

5-7 Ngu naluno no ngu Sambono Engel oninggaku kuli kenootoowe ngu, keyi wendeyi

sanganimo ko melako dikawolo. Ene kandeyi koondo sambosina okoolo, ngandilo ewolo. No hamoo oolengo solumimonggo, Anut suwoo suwoo keda oolootekungga, ngundo sambono, melako, ko, wendeyino nguya oo oolootenggoku, ngu bidodo yeyingo ngulo oowooyimonggo nangge, no hamoo mande gosiyolo eteno. No nalu ko ma ukingowano. Kini, Sambono Engel oni kandegula gidembolo elayayiga, ngundo unggu uwooweloyi nalungga nguno, ngu ooga kombiteyingomu, ngu enengo ingondudu eyingo ko oni, ngundo elo oni etuyelowonggoku, ngu nalunggano nguno yeni, kini temukowalo ewolo.

8 Asa, ngu manggowooga sambononggo etoni ingowonoku, ngundo meno ko ewolo. Ngu Engelngga keyi wendeyino, melako nguya kewoongolo oolootekungga, nguno ooloya, ge kandeyimo buk wagayingongga wesiyolo, dowoolo oolootekungga, ngu yolo ewolo.

9 Ngundilo etoni, ngulo no eneno oololo ewonowo. Ge buk bodaga ngu nonuno elo etoowe, enendo gumi ewolo. Ge yoya ne. Netoyi ngu, manggogemo nenggulo ngu siso mindiyo sonoyi nenggulo, ngundilo tunootetoni, ene usenggemo oo ngu kowoo yelo tunootewalo ewolo.

10 Ene ngundilo etoni ngu, no ngu buk bodaga ngu kandeyimonggo yolo newono. Netoowe, manggonemo ngu siso sonoyi nenggulo ngundilo ingolo yokowe, usenemo utoni, ngunonggo kowoo tunootetoni ingowonowo.

11 Ngundilo buk nelo, ingootoowe, asa, manggowo gula nono ewolo. Ge komo Anutlo mande oo kootu eneno tunooteweloyi, oni simoo bale

mela bidodomo, oni sowe bidodomo, enengo mande bungeye gula gula bidodomo, ko sobosobo oni koleteyingo ngu bidodomo nguya, ko wesiyoyalo ewolo.

11

Anutlo Ko Oni Elayaga, Ngundo Anutlo Mande Wesiyolo Ewoli

1 Ene Anutndo usutoko gula nunowoku, ngu oo sunggi yeweloyi, ngu usu dowoolo saweloyi ngundilo. Ngundilo nunolo ewolo. Ge ootookooya, nolo ya kundingiyi (Tempel), ko woolo yeweloyi musiyo nguya logowooya, ko, oni simoo bale nguno nolo yambo mande tetenggoku, ngu kandangeya, ngundiya logowolo.

2 Ene ge nolo ya koneyo gumi endesina, ngu ma logowoowelo. Ndadilo ngulo, ngu ya koneyo gumingga ngu, nondo oni sowe gidalega Yuda oni kini, ngulo kuli logowolo yokowonggori. Ngu kombo onibi elaya ko kombo elaya, (42) (ngundilo mooma kabusa gumi) ngundilo Yerusalem ende kundingiyi ngu yombuliyowanggo.

3 Ene ngundilo tetoyi, ene nolo oni elayaga logoyelowonoku, no nguno yanggango elaga yunootoowe, ngunonggo ene kootusina nolo mandene ko oo tunooteweloyi, ngu oni simoo bale elo etuyelolo oluwolo. Elagado ngu nalu (1,260) (mooma kabusa gumi) ngundilo oluwali. Nolo oni elagado ene towikumba ngu, Kopi Si ngulo towi ngundilo ngu telo, kuduwoolo oluwaliku, ngu onilo kowuliye ngulo gaboyi ngundilo tewali. Anutndo ewolo.

4 Ngu oni elayaga ngu de Olib elaya, ko, lam solu
elaya ngundilo, ngundo mela bidodo Sembuli
Ulungga, ngu doongeyimo dikalo oluwali.
5 Ene mundi mundi onindo ngu oni elayaga
ngu yombuliyelowelo tewanggoku ngu, enengo
manggoyalimonggo de katetoku ngundilo
tunootelo, ngundo enengo mundi mundi oni
ngu yoodemukowa. Yo, hamoo, oni ngu elayaga
ngu yombuliyelowelo tewanggoku, ngulo ene
komo kumoowanggo.
6 Ene Anutlo mande yootunolo eweloyi
naluno nguno, Anutndo enengo yanggangoyali
yunowoku, ngulo ene mete sambo sono
ombuweloyi, ngu ukingowaliku ngu, ko
elagado sono omungo oolelo, melako ngano
oolootenggoku, ngu yowoolalingootoli,
dalo tunootewa. Elagado ene mete oo
biyomi gula gula oni simoo bale melako
oolootenggoku, ngu yombuliyeloweloyi ngu,
enengo ingondudunonggo nangge tewali.
7 Anutlo ko oni elayaga ngulo koyali kinite-
mukootoni ngu, ngu naluno nguno, mele goya
oolengo gumi kini, ngunonggo Nusago Goki ululu
gulado oolelo, Anutlo ko oni elayaga ngu yuleni
kumoowali.
8 Anutlo ko oni elayaga ngulo biyali, ngu
enengo Sembuyali uleyingo ende ulungga
ngundilo endega, ngu (Yerusalem ende) ooleyimo
yoyokootoni oluwali. Ngu Yerusalem oowooyi
yamonggawo ngu Sodom, ngundi Igip ngundilo.
Ndadilo ngulo, endemo simoo baledo Anutlo
mandeni ngu ma keyowelo ingowonggori.
9 Oni goweye gula gula mela bidodomo,

ko mande bungeye bidodomo, ko oni sowe bidodomonggo, ene oni elayaga ngu biyali nalu kabusa, ko nalu gula gumingga nguno yeyolo, oni gumimbo meleyelowelo elo ma ingowolo.

10 Oni simoo bale melako ngano oolootenggoku, ngundo Anutlo ko oni elayaga kumooyingo, ngulo ene oni oni ulungga telo, ngulo ene yamboboolo telo, oo simbo kalo nelo, dobooguliyeboya kingo oo duwoo bayetelo oluwanggo. Ndadilo ngulo, elagado ene mete oo biyomi gula gula oni simoo bale melako oolootenggoku, ngu yombuliyelow-eloyi ngu, enengo ingondudunonggo nangge tewaliku ngu!

11 Ene nalu kabusa gumingga nguno ngu, Anutndo ngu oni elayaga ngu yoyeni, ko keda yanggangododo ootookoolo, melako dikawoli. Ngundilo ko keda ootookootoli ngu, asa, oni elayaga ngu yeyolo, soluyokoyingo ulungga oolengo tewoli.

12 Ngu naluno nguno, Anutndo Sambononggo meno manggalu ulungga telo, enengo ko oni elayagano nguno ewolo. Yali ngano ooleli ewolo. Ngundilo etoni, asa, elayagaku sambononggo go-boole ombutoni, ngu newendemo ulo, ooletoli, enengo me onikundo elayagaku yeyootoyi oole-woliyowo.

13 Ngundilo nangge, ngu naluno nguno, melako ngano imimi ulungga oolengo Yerusalem en-demo ombuwolo. Nguno ende gumi sosi kande elaya ngulomu sosi gulanangge yombuliyowolo. Ngu imimi ulungga nguno (7,000) oni simoo bale kumoomukowonggori. Oni endemo ma kumooyingomu, ngu bidodo sosoleyingo ulungga

telo, ngulo ene Anut Sambono oolootekungga ngu oowooyi bingami elo okoowonggori.

14 Asa, nalu elayayiga ngulo kowuli ulungga oolengo ngu kinitewolo. Ene ingondale teyi! Nalu bodaga nanggemo ngu, ngu kowuli ulungga oolengo tambu kabusayi ngu tunootewa.

Sambono Engel Oni Kandegula Gidembolo Elayayiga, Ngundo Unggu Uwoowolo

15 Ngu naluno, Sambono Engel oni kandegula gidembolo elayayiga ngu enengo unggu uwootoyi, Sambononggo manggoye gidalegado meno elo ewonggori. Noolengo Oo Bidodo Sembuli Sembunayi Kristus, ngu Anutndo noole yoyowelo sunggi yeyingo oni, ngundo oni simoo bale bidodo melako oolootenggoku, ngu sobowooweloyi yanggangongga ngu ataga ooloote. Ngulo ngu, enendo suwoo suwoo sugi sugi sobosobo oluwaku ngu! Elo ewonggori.

16 Ngu naluno, tabango oni onibiga namolaya (24) enengo yaba bingamiyedodo, ngu Anut doongeyimo bibitelo, ene Anutno penggootelo, yambo mande telo ewonggori.

17 Ene ngandilo elo ewonggori.

Oo Anut, ge noolengo oo bidodo Sembuli Sembunayi Anut yanggangonggedodo! Ge ataga keda oode, kulimi oolengo nguya keda oluwolo. Noole geno esetetooye, gengo yanggangonggega ngu yeyi tunootetoni, ngunonggo ge damoni yelo, ge oni simoo bale oo bidodo soboyelowelo ko tetelo ewonggori.

18 Oni ene gengo nowoondoyemo hamoo
ma teyingo, ngundo geya sanggili ulungga
telo, ndadilo ngulo, ene ingootenggo. Gengo
sanggilingge ulungga naluwo ngu eneno
tunootetoni, ngu ingowonggori. Ngu nalungga
ngu, oni kumooyingomu ngu ootookoolo,
wilikoyeloyingomo ngu ombulo, ko nalungga
nguya ombuteku, ene uliye gumi gengo ko
oni; gengo ingondudu eyingo oniku; oni simoo
bale geno nowoondoye hamoo teyingomu,
oni oowooyedodomu, oni oowooye kinimu
nguya, oni gengo oowoongge bingamingge
okootenggoku, ngu bidodo yunootoni, geya
goboolo sugi sugi oluwanggoku, ngulo
nalungga. Oni ene oo biyomi telo, mela
bidodomo yombuliyootenggoku, ngu oni ngu
no Setanlo ende biyomi musiyonggano nguno
suleyelootoowe, oololo oluwanggoku, ngulo
nalungga nguya! Elo ewonggori.

19 Ene ngundilo mande ngu elo yokootoni ngu,
ariya, Anutndo Sambo endemo ya kundingiyi
oolootekungga ngu Tempel ngu goosoowolo.
Tempel goosootoni ngu, sunggi mande elo gosiy-
oyingo pawusga, ngu kundingiyimu, ngu tunoo
oolengo oodoni kenowonowo. Ngu gaboyi
damoni ngandilo: Yesus noole ko yoyoyin-
gomu, ngundilo ngulo, oni simoo bale eneno
nowoondoyemo hamoo teyingomu, ngu ataga
noole mete Anutno nenengo oololo, eneno yem-
boongeteto. Nondo Yon pawus kenootoowe, asa,
sambononggo yowaliwalilo soluyi oolengo oole-
toni, gusilo ngguyi ulungga utoni, mela yokutu-
woolo, imimi yootoni, ko, Ayis oolengo melako

solewonggori.

12

Balegaya Oliwa Seleyingo Ulungga Nguya, Ngulo Mandeyali

1 Ngu naluno, no Yon kenootoowe, Sambono
oo gaboye gula ulungga tunootewolo. Ngu oo
gaboyiga ngu ngandilo. Bale gula ngu enengo
nengguloni ngu sa himi ngundilo; ko keyi wateyi
newendemo ngu kombo oodoni; ko tabangomo
ngu tomoku bingaminidodomu nguno dootu
kande elaya kegidembolo elaya ngundilo olu-
wolo.
2 Ngu balega ngu useyidodo oode ngu, ene abu
yomoowelo tewolo. Ngundilo yomoowelo telo,
ngulo ene ogingo ulungga ingolo meno ewolo.
3 Asa, Sambono gaboyi gula tunootewolo. Ngu
oo gaboyiga nguno Oliwa seleyingo ulungga olu-
wolo. Ngu Oliwangga ngu tabango kandeg-
ula gidembolo elaya oodoni, ngu tabangomo
ngu sobosobo oni ululumbolo tomoku kandegula
gidembolo elaya kutuwootoni; ko, nggamaliyo
kande elaya nguya oluwolo.
4 Koondoongelimbo ngu, dootu bidodo ngu
usowoolo, sosi kabusa yeyingo, ngulomu dootu
sosi gula siyakiyootoni, melako solewonggori.
Ngu soletoni ngu, ngu Oliwangga ngu ene bale
tanggeyimo dikalo sobowootoni, balegaku nan-
goni simoongonggaku yomootoni, ngulo ene
simoongga ngu uleni kumootoni newelo tewolo.
5 Ngundilo telo oodoni, balegaku nangoni
simoongga yomoowoolo. Ngu simoongga,

ngundo kootusina ene oni simoo bale sowe
bidodo yanggango soboyelowaku, oni enengo
simooye damoniye biyomi teyingomu, ngu
mamanayelolo, usutoko yolo, yoonenengoyingo
ngundilo. Ariya, balegaku nangoni yomoolo
yokootoni ngu, sodedonangge Anutndo
nangoninggaku yolo, awuno Sambo endemo
oolewolo.
6 Ngu balega ngu, ene oni kini kingo melako
kendutelo toongewolo. Ngu melangga ngu Anut-
ndo enengo yomosiyowoku nguno toongetoni,
Anutndo oowali inolo, kawararangowelo sa nalu
1,260 ngu mooma kabusa gumi ngundilo kinite-
wolo.
7 Ngu naluno, Sambo endemo me ebe ulungga
oolengo nguno tunootewolo. Anutlo Engel oni
ngulo tabangoye gula oowooyi Mayikel, ngundo
Anutlo Engel onikudodo, ko Oliwa enengo Engel
biyomidodo ebe ulungga ulewonggori.
8 Oliwando keyimokuya ebe yanggango utolo,
ene Anutlo Engel oni dagayeloweloyi elelemo
kini. Ngundilo ngulo, ene Sambo Endemo
oluweloyi kini, ngulo keyoyelootoyi, salo, melako
uwolo.
9 Yo, Mayikel ngundo Oliwa Ulungga, ko,
enengo Engel biyomi bidodo ngu Sambononggo
keyoyelolo melako ngano oolongoowolo. Oliwa
Ulungga enengo oowooyi ngu Setan, ko, oowooyi
gula ngu Oomboolo Biyomilo ewolo. Ngundo oni
simoo bale ngu mela bidodomo oolootenggoku,
ngu ganaganayeloweloyimbolo oluwolo.

10 Ngundilo tetoni ngu, Sambononggo meno
manggalu ngguyi ulungga etoni ingowono.

Ataga noolengo Anut, ngundo noolengo mbumbuwanayi uliyolo, yoyoweloyimbolo naluwo, ataga tunootete. Anutndo enengo yanggangoni ngu tunoo oolengo etuyelowolo. Noolengo Anut Oo Bidodo Sembuli, ngundo nalu enengo oni simoo bale soboyelooteku, ngu ataga tunootete. Ngulo ngu, enengo Kristus, Anutndo noole yoyowelo sunggi yeyingo oni, ngundo yanggangoni ulungga oolengo etuyelowolo. Yo, Setan oningga ngu kuli ene noolengo Kristen doboogulinayi yosanggawelo mande biyomi Anutno suwoo suwoo ewoku, ataga Anutndo ene yolo, melako ngano oolongootoni soleyingolo ewolo.

11 Noolengo Kristen doboogulinayi, ngundo Sipsip Nangoni dalowobo, enengo kumooyingo ene ko yoyoyingomu, ko, Anutlo mandeni gome wesiyolo suwoo suwoo oni etuyeloyingo damoningga, ngu damoni elayaga ngu nangge, ngundo Setan dagawolo. Kristen oni enengo nowoondoyemo hamoo teyingo, nguno ene meyelo, kumoowelo tetenggo.

12 Yo, Setan ngu, Anutndo Sambo Endemonggo keyoyelowoku, ngundilo ngulo, ye Sambo endemo ooletenggoku, ye komo oni oni ulungga oolengo teyi! Ye oni simoo bale melako oolootenggoku, ko, wendeyino oo keda oolootenggoku, ye bidodo ingondale oolengo teya oliyi! Kowuli ulungga oolengo yeno ombuwa. Ataga Setan yeya melako nguno oolootenggoku ngu, ene yeya sanggili ulungga oolengo telo

ooloote. Ndawugalo ngulo, ene kuli ingooteku ngu, enengo ko teweloyi nalu ngu ootuwoo bodaga nanggelo ingowolo.

13 Ngu naluno, Anutndo Sambo Endemonggo Setan owetoni, ngano ombulo ngu, asa, Setando ngu balega simoo nangoningga yomoowoolo, ngu yulewelo keyololuwolo.
14 Ngulo ngu, Anutndo punggi ulungga ngundilo wileyo elayaga, ngu balega ngu inootoni, ngulo ene mete Anutndo musiyongga yomosiyowoku melangga ngu oni kini kingo melako, nguno ululumelo, nguno toongewolo. Ene nguno Anutndo bale gome sobowootoni, mooma kabusa bidodo gula gumi oluwolo. Ngulo ngu, Setando ene yombuliyeloweloyi nguya kini.
15 Ngu naluno nguno, Oliwa Ulunggaku, ene sono mindetoni, sono bingo ulungga ngundilo balegaku sumoolo, ngulo yuleni kumoowelo keyelolo uwolo.
16 Ene Oliwando sonongga mindewoku ngu, Anutndo balega ngu hooloowelo, ngulo ene mele ulungga goosootoni, sono bingonggaku nguno ulo kinitewolo.
17 Anut ngundilo tetoni, ngulo Oliwa Ulungga, ngundo balega nguya sanggili ulungga oolengo tewolo. Ngulo ene oololo, balega ngu simoongo bidodo yoyeni, me ulungga tewelo ebe ulewelo tewolo. Yo, ene oni simoo bale bidodo Anutlo mamana mande keyootenggoku, ko, Yesuslo nowoondoyemo hamoo telo, ngulo mandeni hamoongga onino wesiyolo elo ngu keyootenggoku, ngu yulewelo me yeni tunootewolo.

13

Oliwa Ulungga, Ngundo Nusago Goki Yanggango Nguno Inowolo

1 Ngu naluno nguno, Oliwa Ulunggaku wendeyi tamako dikatoni, nguno no sono koongeyingomo, Nusago Goki gula ooletoni, no Yon kenowonowo. Nusago Gokingga tunootelo, ngulo tabango kandegula gidembolo elaya oodoni, ko nggamaliyo kande elaya oodoni, nggamaliyo ngu sanganimo gol tomoku bingamiyidodo kande elaya oluwonggori. Ngu Nusago Gokingga ngu tabango ngu bidodomo, ene Anut yumooyinolo mande kootuyisina elo, nguno nakangoyingomu ooloote.

2 Ngu Nusago Gokingga ngu enengo moondeyi ngu, lepod ngundilo, ko keyi ngu beya keyi ngundilo, ko enengo manggowo ngu layon manggowo ngundilo. Oliwa Ulungga ngundo enengo yanggangoni ngu nusago goki ngu nangge inowolo. Enengo yabanimo yetoni bibitetoni, ngu nguya inowolo. Inootoni, ngulo Setanlo yanggangonimo, Nusago Goki ene mete oni simoo bale sobowoowa.

3 Nusago Gokingga ngu tabango gulano ngu, onindo uleweloyimbolo mambu ulungga oluwoku, ngulo ene kuli kumoowolo. Ene tabangomo ngu, ene kuli muleyingomu, ene ataga mambuningga ngu tootelo mete tete. Ene mete tetoni, oni simoo bale mela bidodomo ngu kenolo ngu, ene soluyokolo, ene bingami elo okoolo ene keyowonggori.

4 Oliwa Ulungga ngundo Nusago Goki Ulungga ngu yanggangoni ulungga inootoni ngu, oni

simoo bale nguno Oliwano, ko enengo Nusago Gokikuno nguya yambo mande telo, bingamiyali okoolo ewonggori. Oone ngu Nusago Goki ngundilo? Onendo mete me ebe utolo dagayingo? Elo sumoo ewonggori.

5 Anutndo ngu Nusago Gokingga ngu yokootoni, ngulo ene mete enengo ko teweloyi telo, ngulo ene Anutya yumooyinolo mande kootuyisina biyomi elo, enengo yanggangoni ngu oni etuyelolo oluwolo. Ene ngundilo telo, kombo onibi elaya ko kombo elaya gula (ngundi mooma kabusa bidodo yokolo gula gumi) kinitewa.

6 Nusago Goki ulungga ene ko ngundilo telo, ene manggakelo ngu, Anut yumooyinolo mande kootuyisina elo, Anut oowooyi yeni biyomi yelo, ko Anut enengo endeni oowooyi biyomi elo, ko oni Sambo endemo oolootenggoku nguya mandeye biyomi elo yumooyinowonggori.

7 Yo, Anutndo Nusago Gokingga yokootoni, ngulo ene me yeni ootookootoni, ngundo Kristen oni simoo baleya ebe utolo yulewonggori. Ene ngu yanggangoningga, nguno ngu, ene ko biyomi oolengo telo, oni bidodomo goweye gula gula bidodomo, ko mande bungeye gula gula bidodomo, mela bidodomo oolootenggoku, ngu soboyelowonggori.

8 Oni simoo bale melako ngano oolootenggoku, ngu Yesuslo nowoondoyemo hamoo ma tetenggoku, ngundo Nusago Gokingga nguno yambo mande tewonggori. Kulimi, Anutndo sambo mela oo bidodo yeyingo naluno nguno, Sipsip Nangoningga onindo uleyi kumooyingongga, ngulo buk nguno oni simoo bale bidodo

enengo nowoondoyimo hamoo tewanggoku ngu, oowooye bidodo ngu bukgano nakangoyingomu ooloote. Oni oowooye ngu bukno kini ngu, ene Nusago Gokingga nguno yambo mande tetenggo.

9 Oni ene sodeyi mande gome ingoweloyi tetoningga ngu, ene komo mande nga gome oolengo ingoni.

10 Anutndo oni gula ya biyomimo yewelo etoni ngu, asa, ngu oningga komo ya biyomimo oluwa. Anutndo oni gula dugebo doongoolo uleni kumoowa etoni ngu, asa, ngu oningga ngu oni sungombo komo dugebo doongoolo uleni kumoowalo ewolo.

Ngundilo nalu biyomi ngu tunootetoningga ngu, Kristen simoo bale ene nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu gome dowooya, suwoo suwoo ngundiya teyaliyi. Ngundilo ngulo, Kristen oni simoo bale ngundo komo Yesusno nowoondoyemo hamoo teyingo ngu yanggango dowoolo, kowuli ingootenggoku ngu koolowootoyi ngu, Yesus ko ombuweloyi nalunimo, ngundo oni oo biyomi eneno tewonggoku, ngu gumi ulungga yunowaku, ngulo sobowootenggo.

Setanlo Ingondudu Eyingo Oni Ebe Ganagana Ngu Ene Nusago Goki Ngulo Kingo Sulena Oni Tewolo

11 Ngu naluno nguno, no Nusago Goki Kootu gula mela newendemonggo tunootelo ooletoni kenowonowo. Ene nggamaliyo elayadodo, ngu Sipsip nangoni nggamaliyo ngundilo, ko enengo mandeni ngu Oliwa Ulunggalo mandeni eteku ngundilo.

12 Ngu Nusago Goki Kootungga ngu, ene Koletelo Nusago Gokingga ngulo yanggangoningga, ngu bidodo oolengo Kootungga ngu yolo inootoni, ngu mela bidodomonggo simoo bale bidodomo yoyeni, Koletelo Nusago Gokingga nguno yambo mande tewonggori. Ngu Koletelo Nusago Gokingga ngu tabango gulano, onindo uleweloyimbolo mambu ulungga oluwoku, ngulo ene kuli kumoowolo. Ene tabangomo ngu, ene kuli muleyingomu, ene ataga mambuningga ngu tootelo mete tetoni, nguno oni simoo baledo yambo mande tewonggori.

13 Nusago Goki Kootungga, ngundo ene damoni sungo gula onindo ma teweloyi ngu tewonggori. Ene simoo bale doongeyimo sambononggo de soludodo ngu yetoni, ngu melako ngano solelo ombuwolo.

14 Nusago Goki Kootungga, ngundo Koleteloga ngu doongeyimo, ene onindo oo ma teweloyi ngu guladilo guladilo telo, ngunonggo oni simoo bale mela bidodomo ganaganayelowonggori. Ganaganayelootoni, ngulo simoo bale Nusago Koleteloga ngu gaboyi digi de oobo ngu telo, ngulo oowooyi bingami okooweloyimbolo tewonggori. Ene ngundilo tetoyi, ndadilo ngulo, ngu Nusago Koleteloga ngu, ene tabangomo dugebo kuli doongoolo wesowooyingomu, ene ataga ko keda oolootelo ewolo.

15 Anutndo Nusago Goki Kootungga ngu yokootoni, ene mete Nusago Goki Koleteloga, ngulo gaboyiga nguno yukani yetoni, ngulo ene gaboyi yeni yanggangododo teyinolo, keda ootookoowolo. Nusago Goki Koleteloga ngulo

gaboyiga keda ootookoolo, ngulo ene mete mande mande elo ingowolo. Ngundilo telo, oni eneno yambo ma tetenggoku, ngu yuleni kumoowonggori.

16 Ngu Nusago Goki Gaboyi ngundo tetoni, enengo sunggi gula oni simoo bale bidodo, kandeye koondosina ngundi kembayemo nguno yewa. Yo, oni simoo bale oowooyedodomu ko oowooyedodomu kini; sitoyiyedodomu, owoolongo onidodo, oni enengombo enengo goweyi sobowoolo oolootenggoku, ko kingo sulena oni nguya, ngu bidodomonggo komo enengo sunggiyega ngu yetenggo.

17 Ngulo ngu, oni ene ngu sunggiga ngu Koletelo Nusago Gokingga ngulo oowooyi sunggidodo ngu. Ariya, oni ngu sunggiga ngu kini ngu, ene oo uliyoweloyi ko oo uliyolo beye yoweloyi koyi ngu ma tewanggo.

18 Noole komo ngulo ingondudu gome tewato. Oni ene ingoyingododo ngu, ene komo Nusago Kokingga ngulo sunggiga, ngu gome kandangeya ingoyi. Ngungga ngu, Koletelo Nusago Goki ngulo sunggi ko onilo sunggi, nguya ngu. Ngu sunggiga ngu ngandilo 666.

14

Sipsip Nangoni Ko Oni 144,000 Yambo Mande Keda Tewonggori

1 Ngu naluno, no Yon doongetelo, Sipsip Nangoni kenootoowe, Yerusalem melako Sayon pulimo dikatoni, ko ene oni 144,000 ngudodo dikawonggori. Ngu oni ngu Anutndo Sipsip

Nangoni oowooyi, ko enengo oowooyi nguya kuli
kembayemo nakangowolo.
2 Asa, no ingootoowe, ngguyi gome gula Sambo
endemonggo ombuwolo. Ngu ngguyiga ngu
sono tuli ulungga ngguyi ngundilo, ko gusilo
ulungga ngguyi ngundilo. Nondo ngu ngguyiga
ngu ingootoowe, ngu gusimbolo ngundilo. Ngu
ngguyiga ngu onindo Gita Musik gula oowooyi
Harup, oo uwootenggoku ngundilo.
3 Ngu 144,000 oni, ngundo Anut doongeyimo,
oo keda oolootenggoku namolaya nguno, ko ta-
bango onikudodo ngu bidodomo, 144,000 oni,
ngundo dikalo, Anutno yambo mande keda ule-
wonggori. Oni simoo bale Yesusndo enengo
mbumbuwa kuli andangelo uliyoyingomu, ngu
oni ngundo nangge, ene mete yambo keda ngulo
damoni ingootenggo.
4-5 Ngu 144,000 oni, ngu Anutndo kuli kem-
bayemo yeyingo, ngundo ene baledoya ma we-
tolo endeyoyingo, ko nowoondoyemo nguya ene
gome metemi namboyi oodoyi, nguno ene ebe
ganagana damoni biyomi gula eneno kini. Ene
Sipsip Nangoni ngulo mande damoni gome ngu
nangge keyowonggori. Ngundilo oni yengo
melako ngano oolootenggoku, ngundo yengo
Anutno woolo yeyingo ngundilo koleteyingo
oolootenggo.

Sambo Engel Kabusaga, Ngundo Wilikoyelow-eloyi Nalu, Ngu Ataga Tunootetelo Ewonggori

6 Ngu naluno, Sambono Engel gula
kenootoowe, ene ululumelo oolelo, ngunonggo
ene Anutlo mande ngu oni simoo bale mela

nga bidodomo oolootenggoku, nguno ngandilo wesiyolo; oni goweyi gula gula bidodo; ko mande bungeyi gula gula bidodomo nguno, meno elo ewonggori.

7 Anutndo oo bidodo wilikoweloyi nalungga ngu tunootete. Ngulo ngu, ye komo sosoleya Anutndo enengo oowooyi bingami okooya, ye komo yambo mande teya, Anut sambo, mela, wendeyi, sono mele oo bidodo yeyingongga, nguno nangge yambo mande teyilo ewolo.

8 Sambono Engel elayayiga, ngundo Engel koleteloga ngu keyolo ombulo ewolo. Babilon ende ulungga ngu kuli yombuliyowo! Yo, ngu hamoo yombuliyowo! Ngu Babilon endemo oni, ngundo ene bosebalese damoni biyomingga ngu keyolo, ngunonggo ene mela gidalegano oni ngu bidodo yowoosoolo yoyolo etuyelootoni, ngu damoni biyomi ngu tewolo. Ngu damoningga ngu, Wayin sonoyi yanggango oolengomu ngundilo neyingo ewolo.

9-10 Sambono Engel oni kabusayi, ngundo Engel koletelo elayaga ngu keyelolo ombulo, menolo ewolo. Ngu oni ngundo ene Nusago Goki nguno, ngundi enengo gaboyimo yambo mande telo, ngundi enengo sunggini kembayemo ko kande koondosina yetoni ngu, ariya, ene Wayin sonoyi yanggango oolengo netenggoku ngundilo. Ngu Wayin sono yanggangongga ngu Anutlo sanggilini ulungga oolengo. Sipsip Nangoni ko Sambono Engel onikudodo doongeyemo, ngundilo oni ngu Anutndo ngu digi koolongguyi oowooyi Salpa, ngu solu oolelo, ngu pokomelo, moondeyemo oolelo yoodetoni, ogingo ulungga

oolengo sugi sugi oolengo yunowa.
11 Ngu dega ngulo wooloyi oolelo, ngundo
ogingo ulungga suwoo suwoo ulungga awuno
oolengo yunolo oluwa. Ngu oni ene Nusago
Goki, ko ngulo gaboyimo yambo mande teteng-
goku ngu, ko ngulo sunggiyi kembayemo ko
kandeyemo yelo oolootenggoku ngu, ene suwoo
sa ngu ma kengewanggolo ewolo.
12 Ngundilo damoningga ngu tunootetoningga
ngu, ye Anutlo mamana mande keyolo, ko
Yesuslo nowoondoyemo hamoo tetoni, enengo
mandeni keyolo oolootenggoku ngu, ye yang-
gango dikaya, yengo damoniye gomengga ngu
gome dowooyi.
13 Ngu naluno ngu, no ingootoowe, sam-
bononggo manggowo gula meno elo ewolo. Ge
mande ngandiya nakango. Oni ene Oo Bidodo
Sembuliga ngulo nowoondoyemo hamoo tetoni,
ngulo kumooyingomu ngu ataga ngundi koo-
tusina bine, ngu oni kumooyingomu ene mete
oni oni tewanggolo ewolo. Anutlo Yukani
ngundo nguya ete. Yo, hamoo, ngu Kristen
oni kumooyingo ngu, enengo koye yanggango
tewonggoku ngu yokolo ngu, ene gome kenge-
wanggo. Ene kumoowonggokuno, ene kingo ma
oolouwonggori. Kini, Anutndo onilo damoniye
gome nenengongga melako ngano tewonggoku,
ngu kenowololo ewolo.

Anutlo Sanggilini Ngu Engge Tunootewa

14 Asa, no ko doongetetoowe ngu, goboole nam-
boyi ngu oodoni, ngu sanganimo Anut Nangoni

Oni Kilalongo, ngu goboolega ngu sanganimo bibitelo oluwolo. Ngu ene tabangomo gol tomokuyi gula kuduwoolo, ko kandeyimo duge kuningo oolengongga dowoowolo.

15 Ngu naluno, Sambono Engel oni gula ene Tempel ya kundingiyi ngu yokolo, oolelo, ngu oni gobooleno bibiteyingongga, nguno menolo ewolo. Ataga ngu, oo engge melako ngano oolootenggoku, ngu engge kuli mandoni yemukowoku, ngu yoweloyi naluwolo. Ngundilo ngulo, ge ataga duge kuningo oolengo ngu yoya, oo engge mandoni ngu toongooya yo! Ewolo.

16 Asa, ngu oningga gobooleno bibiteyingongga, ngu mande ngundilo ingolo, ene dugega kandeyimo dowooyingongga ngundo oowali mandoni ngu toongoowolo.

17 Ngundilo tetoni ngu, Sambono Engel oni gula Sambono Tempel ya kundingiyi yokolo, ende oolewolo. Ngu Engel oningga nguya ene duge kuningo oolengo gula dowoowolo.

18 Sambono Engel oni gula nguya ene Anutno woolo yeweloyi nombo ngu yokolo oolewolo. Ngu ene de nombolo sobosobo, ngundo Engel oni duge kuningo oolengo dowooyingongga, nguno meno elo ewolo. Wayin engge ngu wembuyimo oolooteku, ngu kuli mandoni yemukowolo. Ngundilo ngulo, gengo duge kuningo oolengongga ngu yoya, Wayin engge koondeyo melako oolooteku, ngu bidodo toongooya, gooboongooya, wata yetooga olinilo ewolo. Wayin enggega ngundo oni simoo bale mbumbuwa tetoyi, Anutndo oo ngu wilikoyelowelo tetelo ewolo.

19 Sambono Engel oningga duge dowooyin-

gongga ngu ingolo, ene dugeningga Wayin engge koondeyo ngu bidodo toongoolo wata yetoni, ngunonggo engge ngu yolo, sonoyi winggooweloyi digi koondoyi ulungga nguno oolongoowolo. Ngu koondoyiga ngu Anutlo sanggilini ngundilo ulungga oolengo.

20 Ngu digi koondoyi ulungga ende ulungga ngu dabemimo oolooteku, nguno ene Wayin sonoyi winggoowolo. Wayin winggootoyi ngu, asa, dalo koondono koongelo, oolelo wendootoni uyingomu ngu 300 Kilomita oololo ulo, koongelo ooleyingo, ngu Hos dikatoni, kumundoongomo nguno oolelo, elelemo tewolo.

15

Sambono Engel Oni Kandegula Gidembolo Elayaga, Ngundo Oo Kowuli Ulungga Oolengo Dowoowonggori

1 Asa, no Yon Sambono oo eme tunooteweloyi, ngu gaboyi ulungga gula kenowonowo. No oo kandegula gidembolo elaya biyomi oolengo oni yombuliyeloweloyimbolo, ngu Engel oni kandegula gidembolo elaya, ngundo dowootoyi, kandeyemo kenowonowo. Ngu oo biyomi oolengo kandegula gidembolo elayaga ngu temukolo yokootoni ngu, Anutlo sanggilini biyomingga nguya ngu kinitemukowa.

2-3 Ngu naluno, no doongetelo oo gula kenowonoku, ngu oo sono wendeyi koongeyingo ulungga ngu, ookombo ngundilo ngu de gido ngudodo gooboongoowolo. Ngu Kristen oni simoo bale nowoondoyemonggo. Nusago Goki,

ko enengo gaboyi nguno ma yambo mande telo, ko enengo sunggiyi kembawasayemo kandeye ma yeyingo oni ngu, wendeyi dabemimo dikawonggori. Ngu oni ngu, Anutndo Gita gula oowooyi Harup yunootoni, dowoolo utolo, Moses Anutlo ko oni ngulo yamboni utolo, ko Sipsip Nangoni ngulo yamboni ngu, ngandilo elo ulewolo.

Ge Oo Bidodo Sembuli Ulungga, Anut ge yang-gangongge ulungga. Gengo kongge bidodo ngu gome oolengo. Gengo damoningge ngu hamoo oolengo nguno biyomi gula kini. Ge oni sowe bidodo sobosobo oni koleteyingo ulungga.

4 Ge Oo Bidodo Sembuli Ulungga, oni bidodo gengo sosoletenggoku, ngulo ngu, oni bidodo gengo oowoongge bingami elo okoowonggo. Ge nangge ge kundingiyi. Mela bidodomo, oni simoo bale ngu bidodo ombulo, geno yambo mande tewanggoku, ndawugalo ngulo, gengo kongge damoningge nenengo ngu kuli tunoo oolengo tunootelo oolootelo ewolo. Ene yambo ngundilo ulewolo.

5 Yambo mande kinitetoyi ngu, asa, no doongetelo, Sambono Tempel ya gumi kundingiyi oolengo ngulo yamako goosootoni, no Anut oolooteku musiyoni kenowonowo.

6 Ngu naluno, Sambono Engel kandegula gidembolo elaya yeyootoowe, ngundo oo biyomi oolengo oni yombuliyeyoweloyi, ngu kandegula gidembolo elaya dowoolo, Tempel ya kundingiyi newendemonggo endesina oolewonggori. Ene kumba gome oolengo metemimu soludodomu

yemulo, let oo yowali yoyingo gol, ngundo
nomoyewoole gosiyowonggori.
7 Ngu naluno, Oo Keda Oolootenggoku namo-
layaga, ngulomu gulanangge koondo gol En-
gel kandegula gidembolo elaya ngu yunowolo.
Anut suwoo suwoo keda oolootekungga, ngundo
enengo sanggilininggа koondo gol nguno hangelo
oolewolo.
8 Anutndo enengo yanggangoni, dulidalini,
ngundo ngu woolo yeni ya kundingiyi Tem-
pel ndindi tewolo. Ngundilo tetoni, oni gula
kundingiyi ya ngu newendemo uweloyi nguya
kini, ngundilo oololo Sambono oni kandegula
gidembolo elaya, ngulo koye ngu temukowang-
goku, ngu naluno nguno, ene mete Tempel
kundingiyi nguno ko oolouwanggo.

16

Anutlo Sanggilini Ngu Koondo Kandegula Gidembolo Elaya

1 Ngu naluno, no Yon Anutndo Tempel
ya newendemonggo meno ulungga etoni
ingootoowe, ene ngandilo ewolo. Ye komo
ooloya, nolo sanggilinengga koondo kandegula
gidembolo elayagano oolooteku, ngu yoya, oni
simoo bale melako ngano oolootenggokuno, ngu
wendootoyiga uni! Anutndo ewolo.
2 Asa, ene ngundilo etoni ngu, Engel oni koletel-
oga, ngundo oololo, Anutlo sanggilini koondoga
ngu wendootoni, melako uwolo. Wendootoni
ngu, oni simoo bale ene Nusago Goki ulunggaku
ngulo sunggi, ko enengo gaboyi nguno yambo
mande tetenggoku ngu, Engel oningga ngundo

Anutlo sanggilini ngu ombulo, moondeye yeni,
mambu tawomba ululu ukayidodo utoni, ogingo
ulungga biyomi ingowolo.

3 Ngundilo tetoni ngu, asa, Engel elayayiga
ngundo Anutlo sanggilini koondo elayaga ngu
yolo, wendeyino wendowoliyo. Ene ngundilo
wendootoni, wendeyino ngu yowoolengootoni,
oni kumooyingombolo dalo ngundilo tunoote-
wolo. Ngulo ngu, ngu wendeyino Oo Keda
Oolootenggoku ngu kumoomukowonggori.

4 Engel elayayiga, ngu koni kinitetoningga ngu,
asa, Sambono Engel kabusayi, ngundo Anutlo
sanggilini koondo kabusayi yolo, sono bingomo
ko mele sono omungo nguya sonono wendootoni,
ngu sono ngu bidodo yowoolengolo dalo tunoote-
wolo.
5 Ngu naluno, no ngu Sambono oni sonolo
sobosoboga ngu ingootoowe, ene ngandilo ewolo.

O Anut, ge ataga keda oode, kuli nguya keda
oluwolo. Ge kundingiyi oolengo. Gengo
wilikoweloyi konggega ngu oni biyomimu
nenengo oolengo wilikoyelowa.

6 Ngu oni biyomi ngu ene gengo oni nowoon-
doyemo hamoo tetenggoku, ko gengo in-
gondudu eyingo oni yuleyi kumooyingo,
ngulo ngu, ene Kristen daloye wendowong-
gori. Ngundilo ngulo, gedo oni biyomi
ngu dalo eneno yunootoyi, ene dalo ngu
sono ngundilo newanggo. Ngu oo ngulo
ulini nenengo oolengo, Engel ngandilo elo
ewolo.

7 Ngundilo etoni ngu, no manggowo gula Anutno
woolo yeweloyi musiyongga, ngunonggo ene
meno elo, etoni ingowonowo.

Yo, ngu hamoo. Ge Anut noolengo Oo Bidodo
Sembuli, ge yanggangongge ulungga
oolengo. Ge oni wilikoweloyi naluno ngu,
ge damoni nenengo oolengo nangge tetelo
ewolo.

8 Ngundilo tetoni ngu, asa, Sambono Engel
oni namolayayiga, ngundo enengo koondo namo-
layayiga ngu sano wendootoni, sa ngu gookingo
ulungga tunootelo, ngundo oni moondeye de
gookingo ngundilo goki hahangewonggori.

9 Yo, ngu sa ulungga de gookingoyingga,
ngundo goweye gooki hahangetoyi, ngulo ngu,
ene Anut kootuyisina mande biyomi oolengo elo
ingowonggori. Anutndo ngu oo gookingo biy-
omi ngundilomu yeni, eneno tunootewonggori.
Ene ngu damoningga ngu, ene ingoyingomu,
ene nowoondoye ma yowoolengootoyi, Anutlo
oowooyi bingamini, elo ma okoowonggori.

10-11 Ngu naluno, Sambono Engel oni
kandegulayiga, enengo koondo kandegulayiga
ngu yolo, Nusago Goki ngulo yabanimo,
ko enengo oo sobowooteku, nguno nguya
wendowolo. Ngundilo wendootoni ngu,
ooleli oolengo tunootetoni, Nusago Goki
ngulo oniku, Anutno sanggili oolengo telo,
mawukimboongelo, enengo mambu ogingo
ngulo, ko suwoo ooleli ngulo nguya, sa
gookingombo yoodeyingongga ngulo bidodo,
Anutya sanggili tewonggori. Ene mande
biyomi oolengo ma elo yokolo, nowoondoye

ma yowoolengowonggori. Kini, enengo damoni biyomi tewonggoku, ngu ma yokowonggori.

12 Asa, ngu naluno, Sambono Engel oni kandegula gidembolo gulananggega, ngundo enengo koondoga ngu Yuparetis sono bingo ulungga nguno wendootoni, ngu sonongga ngu dikoolo, kingo nggootootewolo. Ngundilo tetoni, mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo ngulo oole yeyunootoni, ene nguwoole sa ooletekusina ulelewolo.
13 Ngundilo tetoni, ngu naluno, yuka biyomi kabusa yeyootoowe, gido dooko ngundilo. Ngundo Oliwa Ulungga ngu manggowoomonggo, ko Nusago Goki Ulunggaku manggowoomonggo, ko Setanlo ingondudu eyingo oni ebe ganagana, ngu manggowoomonggo nguya tunootewolo.
14 Ngu yuka biyomi kabusagaku, ngundo ene mete oo damoni onindo ma teweloyi, ngu damoni guladilo guladilo tetenggo. Oo biyomi kabusagakundo ngu sobosobo oni koleteyingo ululu, ngu mela ngalomuno tunootelo, ngundo me yeni ootookoowonggori. Ene ngundilo tetoni, sobosobokundo ootookoolo gooboongoolo, ngulo Anut yanggangonidodoga nguya enengo naluno ebe ulewelo tewanggo.

15 Ariya, ingoyi! No yeno ombuwelo ngu, yakaka onindo suwoono tolige mayetenggoku, ngundilo ombuwano. Ngulo ngu, ye komo ma welewelo. Kini, ye komo nolo ko ombuweloyi naluni, ngu gome meyeya sobowooyi. Ye ngundilo tetoyiga ngu, asa, ye oyumo ma yowanggo.

16 Oo yuka biyomimbo ngu mela ngalo oo so-
bosobo oni tabango yetoyi, ngundo Hiburu man-
deno ngu oowooyi Amagedon ngu musiyongga
nguno ombuwonggori.
17 Asa, Sambono Engel oni kandegula gidem-
bolo elayayiga, ngundo enengo koondoga ngu
wendootoni, doogono uwolo. Ene ngundilo
tetoni ngu, asa, Tempel kundingiyi ngu newende
Anutlo yaba bingamini, ngunonggo Anutndo
meno ulungga ewolo. Nolo sanggiline ngu ataga
kiniteteku nga! Ewolo.
18 Ene ngundilo etoni ngu, ariya, yowali
yootoni, gusilo ngguyi ulungga utoni, imimi
ulungga oolengo yowolo. Ngu imimi ulungga
oolengo ngu kuli oni melako ngano oluwonggoku,
nguno imimi gula ulungga ngundilo ngu bidodo
dagayelowolo.
19 Ngu imimi ulungga nguno ngu, ende ul-
ulu ngu imimimbo wesowootoni, gumi kabusa
tunootewonggori. Oni bidodo ende ululu mela
bidodomo oolootenggoku, ngu nguya yombu-
liyelowa. Ene Anutndo ngu Babilon ende
ulungga, nguno oni simoo bale ngundo bose-
balese damoniye biyomi ngu ingolo, ngulo Anut-
ndo tetoni, ene Wayin sonoyi yanggango oolengo
ngu newolo. Ngu Wayin sonoyi yanggango ngu
enengo sanggilini ulungga oolengo.
20 Ngu naluno nguno, meladoni bidodo, ko
mela pupuli bidodo, ngu kinitelo yombuliyelowa.
21 Ayis wande wande, sono ngundilo sam-
bononggo melako ombuwa. Ngu Ayis wande
gulanangge, ngulo kowulini ngu 25 kilo Rayis si
elaya ngulo kowuli ngundilo. Ngu Ayis wande

wande ngu, sambononggo oni bungomo solelo, ngundo oni yutolo yombuliyelowa. Ngundilo tetoni ngu, onindo ingowonggoku ngu, Anutndo ngu Ayis oo biyomi ngu enenonggo ombute, elo ingowanggo. Ene ngundilo ingolo, ngulo ene Anutya kumundooye boolowootoni, sanggili ulungga oolengo telo, ngulo ene mandeye biyomi kootuyisina nangge, Anutya ewolo.

17

Bosebalese Balega, Ngundo Ogingo Ulungga Yowolo

1 Sambono Engel oni kandegula gidembolo elaya ngulomu gulanangge enengo gol koondo kuli oo wendowoku, koondoyigaku yolo, ombulo, nono ewolo. Ge ombuya keno! Ngu ooleko ooleko balega yanggangongga, ngu sono bingo gidalega ngu sanganimo bibitelo oolooteku, ngu ngulo gumi biyomimu inootoningga keno! Ombuya, nondo ngu Anutndo bale biyomingga ogingo ulungga gumi inowaku, ngu ge etunggelowano.

2 Mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo, ngundo ko oni gidalega melako ngano oolootenggoku nguya, ngundo ngu ooleko ooleko balega nguya bosebalese damoni biyomi ngu telo, ngulo enengo ingonduduye damoni biyomi ngundo nangge hangetoni, ene sono kowoo nelo mboolombo yoyooteku, ngundilo kapengo yetenggolo ewolo.

3 Ngu naluno, Anutlo Yukani, ngundo yanggano nunootoni, Anutlo Engel no noyootoni, oni kini melako nguno oololo oode, nguno no balega kenootoowe, ene Nusago Goki seleyingongga ngu

sanganimo bibitewolo. Ngu Nusago Goki seleyingongga, ngu ene tabango kandegula gidembolo elaya, ko nggamaliyo kande elaya, nguno ngu, oowooye biyomi oolengongga nguno nakangootoyi ooloote.

4 Ngu balega ngu enengo nengguloni ngu nakanakangoyingo, ngu seleyingo oolengo. Enengo nengguloni ngulo nakayani, ngu Gol ko digi so nakaya gula gula gome gomemu, ko beye goyayi oolengo ulini ulunggamu, ngu goweyimo tewolo. Kandeyimo ngu Gol sono toba teyingomu, ngu dowooyingomu ngu newendemo enengo damoni biyomi ko bosebalese damoni biyomi buwoo ngu bidodo toba ngu hangewolo.

5 Enengo oowooye gula gula kembawasangoomo nakangootoni oolooteku, ngu ngandilo:

Babilon Ende Ngulo Mande Yamonggawo,
Bosebalese Damoningga Tetenggoku Ngu
Bidodo Namoye, Mela Ngano Mande
Damoni Biyomi Oolengo Tetenggoku Ngu
Bidodo Namoyelo nakangowolo.

6 No ngu balega ngu kenootoowe, ene Yesuslo oni simoo bale nowoondoyemo hamoo telo, enengo mandeni wesiyolo ewonggoku, ngu yudoni kumoomukowonggori. Ngundilo yudoni kumootoyi ngu, ene ooga tewoku, ngulo ene oni oni ulungga oolengo tete.

Ene ngundilo tetoni no kenolo ngu, asa, no soluyokolo mboolo nulewolo.

7 Ngu naluno, ngu Sambono Engel oni gulado nono ewolo. Ge ndadilo telo, soluyokolo, ngulo ingondudu ulungga tete? Nondo balega ngulo damoni, ko Nusago Goki nggamaliyoni

kande elayayiga, ko tabango kandegula gidembolo elayaga, ngulo damoni nguya yootunolo ewano. Ngu balega ngu Nusago Goki sanganimo bibitewolo.

8 Ge ngu Nusago Gokingga kuli kenowoku, ko ataga ene keda ma ooloote. Ene kootusina Nusago Gokingga ngu mele gumi kiningga ngu yokolo, oolelo, ene kondibo oonatelo kinitewa. Anutndo mela oo bidodo yeyingo naluno nguno, ene mela ngalo oni onendo Yesuslo nowoondoyemo hamoo tewanggoku, ene keda oluweloyi bukno kuli oowooye nakangowolo. Oni oowooye ngu bukno kini, ngundo ngu Nusago Goki kuli kenolo, ko ataga ngu kini. Ene kootusina ko kenolo, ene ngulo soluyokolo mboolo yulewanggolo ewolo.

9-10 Sambono Engel onindo ko ewolo. Oni ingonduduni gome metemingga ngu, ene komo oo ngalo gome ingoni. Nusago Goki tabango kandegula gidembolo elaya, ngundo puli kandegula gidembolo elaya, nguno balega ngu sanganimo bibiteyingo ngulo gaboyi. Nusago Goki tabango kandegula gidembolo elayaga, ngu mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo kandegula gidembolo elaya, ngulo gaboyi nguya. Sobosobo oni koleteyingo kandegula ngu kuli kumooyingo, ko ataga sobosobo oni koleteyingo gula keda oodoni, ko kootusina gula koleteloga ombulo, ngu nalu bodaga nangge oluwa.

11 Ngu Nusago Gokingga ngu, ene kuli ngu mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo kandegula gidembolo elaya, ngulomu gula oluwolo. Kootusina ene kumoowoku, ko keda ootookoolo, ngu

mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo kandegula gidembolo kabusayi, ngu tunootewa. Ene kootusina, ene hamoo oolengo oonatewa.

12 Ge kuli nggamaliyo kande elaya kenowoku, ngu gaboyi ngundilo: oni sobosobo koleteyingo kande elaya, ngundo enengo ko simoo bale soboyeloweloyi ko ngu ma tewolo. Kootusina oni koletelo kande elaya, ngundo yanggango yolo, Nusago Goki nguya nalu ootuwoo bodaga ko goboolo telo, simoo bale soboyelowanggo.

13-14 Ngu oo sobosobo oni koleteyingo ngu bidodo ingonduduye goboolo gulanangge ngu gooboongoolo, ko enengo yanggangoye ngu bidodo Nusago Goki ngu inowelo ingootenggoku, ngu bidodo Nusago Goki inootoyi, ndawugalo ngulo, ene Sipsip Nangonimboya ebe uleweloyimbolo. Ene ngundilo tetoyi ngu, Sipsip Nangoni ngundilo, ko enengo nowoondoyemo hamoo teyingo oni Anutndo kuli logoyelowoku, ngu nguya gooboongoolo, ene ngu ebegano nguno enendo Nusago Goki, ko enengo oni ngu yanggango yelo dagayelowanggo. Ndadilo ngulo, Sipsip Nangoni ngu oni tabango bidodo tabangoye ulungga, ko mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo, ene ngulo tabangoye ulungga ngu! Elo ewolo.

15 Ngu naluno, Sambono Engel oni ngundo nono ewolo. Ge ngu balega sono bingo gidalega sanganimo bibitetoni kenooteku, ngu sonongga ngundo oni simoo bale mela bidodomo, oni goweye moondeye gula gula, ko mande bungeye sungo sungo ngu bidodo gaboyi.

16 Ngu Nusago Gokingga, nggamaliyo kande
elayaga ge kenooteku ngu, ene bidodo ooleko
ooleko balega nguya mundi tewanggo. Ngundilo
telo, yombuliyolo yokolo, enengo towi neng-
guloni, ko nakayani bidodo andangelo yokolo,
enengo goweyi songgiwi nelo, okoolo de nom-
bono kagisokowanggo.
17 Ngundilo tetoyi, ndawugalo ngulo, Anutndo
ingondudu nowoondoyemo Nusago Goki yelo,
ngu yanggango oni simoo bale soboyeloweloyi
yunootoni, ngunonggo ene ngu kongga ngu telo
oololo, Anutndo nalungga sunggi yewoku, nguno
wenga kinitewa.
18 Ngu balega ngu kenowoku, ngundo ngu ende
ulungga ngulo tabango koleteyingo, ngu mela
ngalo oo sobosobo oni koleteyingo bidodo ngu
soboyelooteku, ngulo oo gaboyilo ewolo.

18

Babilon Ende Kuli Yombuliyowolo

1 Ngu naluno nguno, no Yon Sambono Engel
oni gula kenootoowe, Sambo endemonggo om-
buwolo. Ene Anutndo yanggangonidodo, duli-
dalinidodo ulungga oolengo inootoni, ngulo ene
mela ngano ombutoni, soluyi mela bidodo himi
oolengo yewolo.
2 Ene meno ulungga elo ewolo. Babilon ende
ulunggaku ngu yombuliyoote! Ngu
hamoo oolengo, ngu yombuliyooteku
ngu! Ataga ngu oo yuka biyomimbolo
musiyo telo ooloote. Yo, oomboolo biyomi
nguno oodoyi, ko nu oo buwoo biyomi

netenggoku, ngu musiyonggano nguno
oolootenggo.
3 Ndadilo ngulo, oni mela bidodomo, ene ngu
balega nguya bosebalese damoni biyomi telo,
nowoondoye ngulo nangge ingondudu telo, ngu
onindo sono Wayin yanggango nelo ingootenggoku ngundilo. Mela ngalo oo sobosobo oni
koleteyingo, ngu bosebalese mande damoni biyomingga nangge nguya tewolo. Mela ngalo ene
beye koyi nangge teweloyi oni, ngu endega ngulo
damoni biyomi gula gulano, ko oo gome gomemu
enendo suwoo suwoo yowelo ingooteku, ngulo
sitoyi beye koyi teweloyi onindo, ene oo sitoyi
ulungga yoyingolo ewolo.
4 Ngu naluno, no manggowo gula Sambo endemonggo tunootetoni ingowono. Ene ngandilo
ewolo. Ye nolo Kristen oni simoo bale, ye
komo ngu endega ngu yokoya sayi. Kinitetoni,
asa, ye nguya ngu endega ngulo mbumbuwaye,
ngu ye nguya koolowoowanggo. Ye ngu endega ngu yokolo ngu, asa, nondo ogingo biyomi
ulungga enengo wetiye ngulo yetenoku, ngu ye
ma yowanggo.
5 Enengo mbumbuwaye ngu ulungga oolengo
watayetoyi, Sambono oolete. Anutndo ngu biyomiyengga ngulo ingondudu tete.
6 Ye ngu ooleko ooleko balega ngundo biyobiyomi tewoku, ngu yendo eneno ngu komo
gumi elaya wendangeyi. Ndadilo ngulo, ngu
balega ngundo oo kowuli ulungga oni yunoweloyi yetoningga, ngulo yendo ngu elayagomo
kowuli ngundilo ene ko inoyi.
7 Ngu balega ngundo enengo oowooyi bingami

okoolo, enengomo so nakaya nakanakangoyingo gome gomemu, ngu nangge telo watayetoningga ngu, ngulo yendo komo ogingo gumi ngundiya teyinoyi. Ene balega ngu newendemonggo, ene enengo biyomi okoolo ewolo. No ngu mela ngalo oo bidodo sobosobo bale ulungga oolengo. No nggami bale kini, ngulo ngu, no ma sendowelo ingowano. Hamoo oolengo kini, ewolo.

8 Ariya, newendemonggo ngundilo ingootoni, ngundilo ngulo, kowuli guladilo guladilo ngu naluno nangge eneno ombuwa. Ngu ngandilo: Sayi guladilo guladilo ngundo ombulo yuleni kumootoyi, oni simoo bale sendo mogulu ulungga tetoyi, ko oowalilo kumooyingo naluwo ulungga oolengo nguno tunootewa. Nguno ngu, debo Babilon endega ngu delo gisokowa. Yo hamoo oolengo, Anut Oo Bidodo Sembuli yanggangonidodoga, ngundo enengo damoni wilikolo, kenolo, ogingo nangge oolengo inowalo ewolo.

9 Mela ngalo oo sobosobo oni koleteyingo bidodo nguya oo biyomi goboolo tewonggoku, endemo woolo ulungga ende dedoni, ngu kenolo, ene sendo mogulu ulungga tewanggo.

10 Onindo ngu endega ngu dedoni, yowoko dikalo, ngunonggo ngu endemo oni ngundo enengo mbumbuwaye, ngulo ogingo ngundilo koolowootoyi, kenolo, kiyelolo ewolo.

O gowugowulongo Babilon, ye ende ulungga yanggangonggedodo! Nalu ootuwoo bodagano sodedonangge, yengo mbumbuwaye ngulo gumi yengomo tunootetoni koolowootenggoku ngu! Elo ewolo.

11 Beye koyi teweloyi oni mela nga bidodo, ngulo ingonduduye, ngulo kowuli ingolo sendowanggo. Ndadilo ngulo, ene musiyo gulano enengo sitoyi uliyoweloyi nguya kini ngulo.

12-13 Yo, ngundo Babilon endega nguno beye koyi teweloyi oni, ngundo oo ngandilo suleyoote. Gol, Siluwa, digi nakanakangoyingomu, beye goyayimu, towi namboyi gome gomemu, towikumba seleyingo gome gomemu, towi nakanakangoyingo gome imakeyingomu, de gula gula ndindingo gomemu, Elepan nggamaliyo, ko debo Ayen koolongguyibo, ko Ayen oobo digi gagiwi gome nakanakangoyingombo, ngundo oo gome gomemu teyingo, suwe oo nengguloni gula gula, ko woolo gome ndindingomu yeweloyi, ulumi gula gula ndindingo gome gomemu, Wayin, oo kaweloyi bo ulumi gomemu, oomanongoyingo kaweloyi oo kiki uleyingo, sipsip ko bulmakau, hos ko hos yawasanidodomu, kingo sulena oni bidodo, ngu oo sitoyi ngu bidodo uliyowelo suleyowonggori.

14 Beye koyi teweloyi oni, ngundo sendowelo telo ewanggo. Oo gome gomemu bidodo, ngulo ye gome ingootenggoku, ngu oo ngu ataga kinitete. Yo, yengo oo sitoyi bidodo kini temukootoni, gula ngudodo kinilo ewolo.

15-16 Ngu beye koyi teweloyi, oni ene kuli Babilon ende oo sitoyi uliyolo, ngulo beye yowonggoku, ngundo endemo oni simoo bale kenootoyi, ngulo mbumbuwaye ngulo ogingo ulungga oolengo ingootenggoku, ngulo ene kenolo, sosoleyingo ulungga telo, yowoko anduno

ootoolo, nowoondoyemo kowuli ulungga ingolo sendolo ewolo.

O Babilon ende ulungga gowugowulongo! Ngu hamoo oolengo gowugowulongo! Kuli gengo nenggulo namboyi ngu gome gomemu, ko nenggulo seleyingo oolengo, yemulo oluwolo. Gengo so nakaya gol yowali gome gomemu, ko digi nakanakangoyingomu gomemu, ko beye goyayi nguno tewonggori.

17-18 Ngu nalu ootuwoo bodagano, sodedonangge gengo oo sitoyi ulungga oolengo, beye nguya, ngu bidodo kinitemukoyingo! Elo ewolo. Ngundilo ngulo, wanggono oni sobosobo, ngudodo enengo ko onidodo, oni simoo bale wanggono sawelo ingootenggoku, ko wanggobo beye koyi teweloyi oni, ngu bidodo endemo onilo kowuli oolengo ingootenggoku, ngu kenolo, yowokono dikalo, endemo ngulo wooloyi ooleteku, ngu kenolo ewolo. Ende ulungga gulado ene Babilon ende ngundilo oowooyidodo oodoni, ngundo Babilon endega ma dagalo oowooyidodo oodoni, ma kenowato! Ewolo.

19 Ngundilo ngulo, ene kowuli ulungga ingolo, ngulo ene tabayemo gugukakawu oolongoolo, sendo mogulu telo ewonggori.

O ende ulunggaku, gowulongo! Gengo ende nguno wanggo wendeyino oolootenggoku, ngulo sobosobo oni, ngundo gengo oo sitoyi geno suleyowonggoku, ngulo ene bobeye ulungga oolengo yoyingo! Ene nalu ootuwoo bodagano nangge, sodedonangge ene oonatemukoote! Ewonggori.

20 Ene ngundilomu, ye Sambo endemo oolootenggoku, ye enengo nowoondoyemo hamoo teyingo oni, ye Anutlo ingondudu eyingo oni bidodo, ye Yesuslo suleyeloyingo Aposel oni, ye bidodo komo oni oni ulungga oolengo tetenggo. Ndadilo ngulo, weti mbumbuwa ye teyingomu, ngu wilikolo, ngulo Anutndo ene Babilon mbumbuwa damoni biyomingga yeno tewonggoku, ngu wilikolo, ogingo ulungga oolengo yunoyingolo ewolo.

21 Ene ngundilo mande yokootoyi, ngu naluno nguno, Sambono Engel oni yanggangonidodo nguno digi ulungga oolengo, onindo ma okooweloyimbolo ngu okoolo yolo, wendeyino oolongoolo ewolo.

Ngundilo damoningga nguno nangge, ngu Babilon ende ulungga ngu yolo oolongootoni, utoni, onindo ko ma kenowanggolo ewolo.

22 Gita oowooyi Harup, ko sumbimboolo ngguyi gula gula, ko nggusimbolo, ko unggu ngulo ngguyi nalu gulano, oni ma ingowanggo. Oni ene ingonduduye gula gulano ko teweloyi nalu gulano, ngundilo oni gula ngu ma oluwa. Wit oo kiki uleweloyi ngulo kiki ngguyi, nalu gulano, oni ma ingowanggo.

23 Solu himi, nalu gulano, onindo ma kenowanggo. Oni ene bale yoweloyi nalu nguya kinitewa. Kulimi beye koyi teweloyi oni, ngundo ene mela nga bidodomo ene oowooyidodo ootoolo, ene ngunonggo oni mela bidodomo ganaganayelootoyi, kosonggi gula gula oni yombuliyelowelo teyingolo ewolo.

24 Anutndo ene Babilon endega ngu kenootoni, ene biyomi telo, enengo ingondudu eyingo oni,

ko enengo oni simoo bale nowoondoyemo hamoo teyingo mela bidodomo oluwonggoku, ngu yudoyi kumootoyi, ngu kenowonowo. Ngundilo damoningga ngulo kowulingga bidodo Babilondo yoyingolo ewolo.

19

Sambo Endemo Oni Bidodo Oni Oni Tewonggori

1 Babilon ende ulungga ngu delo yokootoni, ngu naluno, no Yon ingootoowe, Sambo endemonggo, simoo bale oowooyingga oolengo moguluwoolo ewonggori.

Noole komo Anutlo oowooyi bingami elo okooteto! Ngu noolengo Anut, ene nangge gulanangge, ngundo noole ko uliyelolo yoyowolo. Ene oowooyidodo, dulidalinidodo, ko yanggangonidodo oolengo ooloote.

2 Anutlo wilikoweloyi koni ngu damoni nenengo oolengomo oni wilikoyelowa. Ngu ooleko ooleko bale ulungga, ngu enengo damoni biyomingga, nguno oni simoo bale mela bidodomo yombuliyelolo, ngundo Anutlo ko oni yuleni kumoowonggori. Ngundilo ngulo, Anutndo ngulo gumi biyomi oolengo inoyingolo ewolo.

3 Asa, ngu naluno no ingootoowe, ene mogulu ulungga telo, meno ko ewolo. Noole gengo oowoongge bingamingge elo okooteto! Babilon ende ulungga delo, wooloyi oolewoku, ngundilo suwoo suwoo delo, woolo oolelo oluwalo ewolo.

4 Sambono tabango oni onibiga namolaya ngudodo, ko Oo Keda Oolootenggoku namolayaga,

ngudodo Anut doongeyimo penggootelo, yambo mande telo, meno ewonggori. Hamoo oolengo! Noole gengo oowoongge elo okooteto! Elo ewonggori.

5 Ngu naluno, Anutlo yaba tanggeyimonggo meno gula ewolo. Ye Anutlo ko oni, oowooyedodomu ko oowooyedodomu kini, ye bidodo komo noolengo Anutga ngu oowooyi bingami elo okootetolo ewolo.

6 Ngu naluno, no ingootoowe, mande mogulu ulungga simoo balenonggo ngguyi utoni ingootoowe, sono ululu ngguyi ngundilo uyingo, ko gusilo ngguyi ngundilo ingootoowe, ene ngundilo meno ulungga ewolo. Noole gengo oowoongge bingamingge, elo okooteto! Ge noolengo Anut Oo Bidodo Sembuli Sembunayi! Ge yanggangonggedodo, ge oo bidodo sobosobo koleteyingo oolengo!

7 Ngulo ngu, noole oni oni ulungga oolengo telo, oowoongge bingamingge okooteto! Ndadilo ngulo, Sipsip Nangoni bale yoweloyi naluwo tunootete. Enengo baleyi ngu kuli oo yomosiyowolo. (Enengo baleyi ngu oni simoo bale eneno nowoondoyemo hamoo teyingo ngu.)

8 Anutndo ngu baleyi inowoku ngu, ene nenggulo namboyi oolengo yowali kendilo, pelungga soluyidodo ngu inootoni yemuwolo ewolo. (Ngu nenggulo salayingga ngu Kristen oni damoniye gome nenengo ngulo gaboyi.)

9 Ngu oo ngu tunootetoni kenootoowe, Engel oni gula nono ewolo. Ge nga mandega nga nakango. Ngu oni simoo bale ngu Anutndo

negoyelootoni, Sipsip Nangoningga ngundo baleyi yoweloyi oo simbo kayingongga, nguno ombuwelo sumoo yunowoku, ngulo ene oni oni ulungga tetenggo. Ewolo. Ngu mandega ngu Anutlo mande hamoo oolengolo nono ewolo.

10 Asa, Engelndo mande elo yokootoni, no ene keyi damonimo penggootelo, yambo mande tewelo tewonowo. Ngundilo tetoowe, ene sodedonangge nono ewolo. Ge nono yambo mande ma tewelo! Ndadilo ngulo, no geya konale gulanangge, Kristen doboogulige Yesuslo mandeni nowoondoyemo hamoo telo oolooteto. Ye komo Anutno nangge yambo mande teyi! Noole ingowato. Yuka Kundingiyi ngundo Anutlo ingondudu eyingo oni nowoondoye yokutuwootoni, ngundo ene onino Yesuslo mande wesiyolo ewolo. Ngundilo wesiyolo etoyi, ngunonggo enengo mandeni ngundo oni sungo nowoondoye yokutuwootoni, ngulo ene nguya Yesuslo mande wesiyolo etenggolo ewolo.

Onindo Hos Namboyinggano Bibitewolo

11 Ngu naluno, no Sambo endemo kenootoowe, nguno Hos gula salayimu oodoni, ngu sanganimo oni gula bibitelo oluwolo. Ngu oningga ngu oowooyi ngandilo: Oni Enengo Koni Gome Sobowoolo Teyingo ko Oni Ene Damoni Gome Nenengomu Nangge Teyingo, oowooyi ngu ngandilo. Ene simoo bale wilikoyeloweloyi bine, ngundi ene ebe uleweloyi tetoningga ngu, ene komo mande damoni gome nenengo ngu nangge keyolo ngunonggo tewa.

12 Enengo doongeyi ngu de solu ngundilo solu ooletoni, ene tabangomo Gol tomokuyi oowooyingga nguno ooloote. Enengo goweyimo oowooyi gula ooloote. Ene ngu oowooyingga ngu enengombo nangge damoni ingoote.
13 Enengo nengguloni tewoku, ngu dalowobo sonowoowolo. Onilo oowooyi ngu ngandilo, Anutlo Mandenilo ewolo.
14 Sambo ende me oni ngudodo ene hos nomboyimu sanganimo bibitelo, ene Yesus keyolo oolouwonggori. Ene towikumba tewonggoku, ngu namboyi gome oolengomu nangge telo oolouwonggori.
15 Enengo manggowoomo duge kuningo oolengo ngunonggo oolelo, mela ngalo oni simoo bale eneno nowoondoye hamoo ma teyingo ngu yuleweloyimbolo. Anutndo ewolo. Enengo usutokoni Ayenmbo teyingo, ngundo ene oni simoo bale gome soboyelowalo ewolo. Ene Wayin sonoyi winggooweloyi digi koondoyigano, nguno Wayin winggoowolo. Ngu Wayin sonoyi ulungga ngu, Anut yanggangonidodoga ngulo sanggilini ulungga oolengo ngulo gaboyi.
16 Enengo oowooyi ngu nengguloniimo, ko keyi begowoomo nguya nakangoyingomu, ngu ngandilo:

Mela Ngano Oo Bidodo Sobowooyingo Koleteyingo Ngulo Tabangoye Ulungga Oolengo. Ene Sobosobo Oni Bidodo Sembuye Ulungga, ngundilo nakangowolo.

17-18 Ngundilo tetoni, no Sambono Engel oni gula kenootoowe, sano dikalo, meno manggalu telo, nu sambolili ululumelo ombuteng-

goku, nguno ewolo. Ye ombuya, Anutndo oo simbo kawokuno, ngano gooboongooyi. Ye ombuya, nguno ye ngu mela ngalo oo sobosobo oni tabango, ko me onilo tabango, ko oni yanggangoyedodo, hos, ko oni hos sanganimo bibiteyingo, ko oni simoo bale oolootenggoku, ko kingo sulena oni, ko oni oowooyedodomu, ko oni oowooyedodomu kini ngu bidodo songgiwini neyilo ewolo.

19 Ngu naluno nguno, no Nusago Goki ko mela ngalo sobosobo oni koleteyingo ngudodo, ko enengo me onidodo nguya yeyootoowe gooboongoowonggori. Ene gooboongoolo, ngundo oningga Hos nomboyingga ngu sanganimo bibiteyingongga nguya, ko enengo me oni ngudodo ebe ulewelo tewonggori.

20 Ene ngundilo tetoyi ngu, asa, oningga Hos nomboyingga ngu sanganimo bibiteyingongga, ngundo Nusago Gokingga ko Setanlo Ingondudu Eyingo Oni Ebe ganagana, ngu yoyolo, meleno de nombo ko digi koolongguyi, oowooyi Salpa, nguya gooboongoolo, sugi sugi delolooteku, nguno oolongooyelowolo. Ene ngundilo tetoyi, ndadilo ngulo, ngu Setanlo Ingondudu Eyingo Oni Ebe Ganaganangga, ngundo Nusago Goki doongeyimo, oo amana onindo ma teweloyim ngu tetoyi, ngulo oni simoo bale bidodo oo ngu kenolo nguno mayelo, gooboongoolo, Nusago Goki ngulo gaboyimo yambo mande tewonggori.

21 Ngu oningga Hos nomboyingga ngu sanganimo bibiteyingongga, ngundo duge manggowoomo oolootekungga, ngundo Nusago Goki

Ulunggaku ngulo me oni bidodo dugebo yuleni kumoowonggori. Kumootoyi, ariya, nu bidodo ombulo, enengo songgiwiye bidodo nemukolo useye ndindi tewonggori.

20

Mooma 1,000 Setan Biyomimo Oluwa

1 Ebe kinitetoni, ngu naluno, no Yon Sambono
Engel oni gula no kenootoowe, ene Sambo ende
yokolo ombuwolo. Enengo kandeyimo ngu mele
ulungga gumi kiningga ngu goosooweloyi ki, uto
ulungga nguya oowooyi Sen, ngu dowoowolo.
2 Ngu Oliwa Ulungga ngu dowoolo, uto yang-
gango Sen, ngundo dowoolo gosiyolo, mele gumi
kini ulunggano oolongoowolo. Nguno ngu, ene
mooma 1,000 oluwa. Ngu Oliwa Ulungga ngu
oowooyi gula ngandilo: Sile Kulimingga ngu,
Oomboolo Biyomi, ko Setan ewolo.
3 Sambono Engel oningga, ngundo Oliwa
Ulungga ngu dowoolo, mele gumi kininggano
nguno oolongoolo, mele manggowo wetu oo ngu
gome ukingolo, goodoolo gosiyowolo. Ngundilo
teyingo, ngulo ene mete oni mela bidodomo, ngu
mooma 1,000 nguno ko ma ganaganayelololuwa.
Mooma 1,000 ngu kinitetoni ngu, kootusina, ene
mele goosootoyi, nalu bodagano nangge, Setan
ngundo mete oolelo, oololo ombulo tewa.
4 Ngu naluno, no ngu oni gidalega Anutndo oni
wilikoyeloweloyi ko ngu kuli sunggi yewoku, ngu
onikundo yaba bingamidodo ngu sanganimo bib-
itetoyi kenowonowo. Ngu bibitelo, ngunonggo

ngu oni oo tewonggoku, ngu wilikoyelowelo bibitewonggori. Ngundilo telo, oni ululu oolengo gaboye kenootoowe, ngu ene Yesusno nowoondoyemo hamoo teyingo ngulo, enengo oowooye oni gidalegano yootunootoyi, ngunonggo ene nguya Anutlo mandeni yanggango dowoowonggori. Dowootoyi, ngulo ngu, me onindo bungeye toongootoyi kumoowonggori. Ngu Kristen oni ngu, ene Nusago Gokino ko ngulo gaboyimo nguya ma yambo mande teyingo, ko ngulo sunggi ngu kembayemo ko kandeyemo nguya ma yowonggori. Ngu oni ngu, ene ko keda ootookoolo, ene Kristusya goboolo mooma 1,000 oololo, ngu oni ngu soboyelolo oluwanggo.

5 Ngu Kristen oni ngu, ene wata koleteyingo ngundo melenonggo ko keda ootookoowonggori. (Kristen Oni kumooyingo gidalega ngu mooma 1,000 nguno ma ootookoowanggo.)

6 Oni ene melenonggo tambu koletelo ootookootenggoku ngu, ene komo oni oni telo, kundingiyi oluwanggo. Ngu oni ngu, ene Anutno woolo yeyingo oni kundingiyi telo, ene Kristusya mooma 1,000 oni simoo bale melangga nga ngu sobowoolo oluwanggo. Ngundilo onikundo ene Setanlo ende biyomimo ngu ma oolouwanggo. Kini, ene suwoo suwoo Anutya oluwanggo.

Anutndo Setan Yombuliyowolo

7 Mooma 1,000 ngu kinitetoni ngu, Anutndo mele gumi kini ulunggaku ngu manggowo goosootoni, Setan ya biyomi yokolo toongewolo.

8 Yo, Setan ngu mele yokolo, oolelo, oni simoo bale mela bidodomo, ganaganayeloweloyimbolo

ko tewa. Ene ngundilo telo, yade yade oololo, Gok ko Megok ngu sowe elayaga Kristuslo mundi mundi oolootenggoku, ene goobooyelootoni, me oni ulungga oolengo yeli tunootewa. Ngu me oni goobooyelootoni, ngu wendeyi sono dabemimo digi kelidi ngundilo tewa.

9 Setando mela bidodomo, me oni goobooyelolo, yade yade oololo, Anutlo simoo bale oolootenggoku musiyo pawangolo, ngunonggo Anutndo ende ulungga (Yerusalem) ngulo gome ingooteku, ngu pawangowanggo. Ngundilo tewanggoku ngu, ene Anutndo Sambononggo de soludodo yokootoni, ombulo, ngundo ngu, Setanlo me oni ngu yoodemukowa.

10 Ngundilo tetoni ngu, Anutndo ebe ganagana oni Setanngga, ngu dowoolo, mele gumi kiningga digi koolongguyimu delo oolooteku, nguno oolongoowolo. Oolongootoni, Setando ulo, nguno ene Nusago Goki ko enengo ingondudu eyingo ebe ganagana oni nguya kabusayi telo, sugi sugi ogingo ulungga oolengo koolowoolo oluwanggo.

Wilikoyeloyingo Nalu Ulungga Tunootete

11 Ngundilo tetoni nguno, no yaba namboyi ulungga bingaminidodo ngu kenootoowe, oni gula ngu sanganimo ngu bibitewolo. Bibitetoni, ngu naluno, mela ko sambo nguya satoli, musiyalimo kinitewolo.

12 Ngundilo tetoni, no kenootoowe, oni kuli kumooyingomu ngu oowooyedodomu, ko oowooye kinimu nguya, enedodo ngu yabaga bingaminidodo ngu tanggeyimo dikawolo. Ngundilo dikatoyi, oni yaba bingaminidodo

bibiteyingongga, ngundo buk gidalega dowoolo wesiyolo, ko buk gula nguya wesiyowolo. Ngu bukga ngu Yesusndo oni keda oluweloyi ngulo buk. Ngu buk gulaga nguno oni simoo bale mela ngano oo damoni tewonggoku, nguno ooloote. Oo ngu buk nguno oolootenggoku, ngu Anutndo ngu oni bidodo kumooyingomu ngu wilikowolo.

13 Ngu naluno, wendeyi koongeyingo bidodomo, oni kumooyingo ngu ooletoyi; ko oni meleno meleyeloyingo ngu ooletoyi; ko oni kumoolo Setanlo ende biyomimo oolootenggoku, ngu nguya Anutno mayelo gooboongoowolo. Gooboongootoyi, Anutndo enengo koye tewonggoku, enengomo enengomo wilikoyelowolo.

14 Oni Yesusno nowoondoyemo hamoo ma tetoni, kumoolo musiyo sungo sungomo, ko Setanlo ende biyomimo nguya oluwonggoku, ngu bidodo Anutndo goobooyelolo, wilikoyelolo, ko oolongooyelootoni, mele de nombododo ulunggano, nguno ulo yoodetoni, suwoo suwoo ogingo ingolo oluwanggo. Nguno oodoyi, Anutndo ewolo. Ataga kumooweloyi damoningga ngu kinitetelo ewolo.

15 Ene wilikoyeloyingo oningga, ngundo oowooyi Yesusndo oni keda oluweloyi bukga nguno oowooye kini ngu, ariya, ngu oni ngu, Anutndo ngu yoyolo oolongooyelootoni, de nombododo ngu ma kumooweloyi mele ulungga oolooteku nguno uwonggori.

21

Sambo Ko Mela Keda

1 Ariya, ngu naluno, no Yon sambo mela keda
kenowonowolo. Sambo koletelo, ko mela ko-
letelo, ko wendeyi nguya ene kinitewolo.
2 Ngundilo kinitetoyi ngu, no ende kundingiyi
ngu Yerusalem keda kenootoowe, ene
sambononggo Anutndo suleyootoni ombuwolo.
Anutndo ende kedaga ngu kuli gome metemimu
yelo yomosiyoyingomu, ngu bale kameyi yowelo
naluwo, nguno enengo oo kuli gome metemimu
nangge, ngu yomosiyoyingo ngundilo.
3-4 Ngu naluno, no manggowo ngguyi
Anutlo yaba bingaminidodo ngu tanggeyisina,
ngunonggo manggalu telo etoni ingowonowo.
Ataga Anutndo oniya oolootenggo. Ene oniya
oluwanggoku, nguno ngu, enengo oni simoo
bale oluwanggo. Anutndo enesu nangge oni
simoo baleno nguno ootoolo, ene onilo Anut
oluwa. Ngu naluno, Anutndo onilo kowuliye
ngu bidodo andangeyunootoni, ngulo ene nalu
gulano, ngu ma sendowanggo. Kumooweloyi
damoningga nguya kini; kowuli bidodo ko sendo
mogulu teweloyi damoningga ngu, ko ogingo
ingoweloyi damoningga ngu, oo ngu bidodo
nguya kinitemukowa. Mela ngalo damoninggano
tewanggoku, ngu bidodo kinitemukowalo ewolo.

5 Ngu naluno ngu, onindo Gol yaba
bingaminidodo ngu sanganimo bibiteyingongga
ngundo ewolo. Ingo! Ataga oo ngu bidodo
keda tunootete, ewolo. Ene mande gula nguya
ewolo. Ge nga mandega nga nakango. Ndadilo
ngulo, nga mandega nga ngu nenengo oolengo,

ngulo oni ene ngulo nowoondoyemo hamoo
tewanggolo ewolo.
6 Asa, ene mande gula ewolo. Nolo kone
temukooteno. Nondo ngu oo ngu bidodobolo
koletelo oolengo oolooteno. Nondo nguya, ngu oo
ngu bidodo wengamo oolooteno. Oni ene sonolo
kumoowaku ngu, nondo sono keda oolooteku,
sono omungo ngu sono kingo tuwoo ene in-
ootoowe newa.
7 Oni ene newendemo hamoo tetekungga ngu
yanggango dowoolo, yade oololo kumoowaku
ngu, asa, ene komo Setanlo tewootewoo, ngu
dagate. Oni ngundilo tetekungga ngu, nondo
enengo Anut oodoowe, ene nolo nangone oluwa.
8 Ene oni nolo kone metemi teweloyi ngu
sosolelo yokowanggoku; oni ene Yesuslo nowoon-
doyemo hamoo ma tewanggoku; ko oni ene do-
booyi uleni kumootenggoku, ene bosebalese da-
moni biyomi ngu tetenggoku; oni ene idi kosonggi
damoni biyomingga ngu tetenggoku; oni ene
oomboolo ebe ganagana biyomi nguno yambo
mande telo nguno yemboongetenggoku ngu; ko
oni bidodo ebe ganagana mande etenggoku;
ngundilo oni ngu bidodo, ene de nombododo
mele ulungga digi Salpa delo gidolelo oolooteku,
nguno ulo oluwanggo. Ngu musiyongga ngu biy-
omi oolengo, nguno ene ulo, sugi sugi oluwang-
goku, ngu kumooweloyi kootunggaku ngundilo
ewolo.

Yerusalem Ende Keda

9 Ngu naluno, Sambono Engel gula nono om-
buwolo. Ngu Engelngga ngu Engel kandegula
gidembolo elayaga ngulomu gula, ene kandeyimo

koondo kandegula gidembolo elaya, Anutndo oni yombuliyoweloyi oo biyomi ngu koondomo yetoni hangewolo. Ngulomu Sambono Engel gula, ngundo ombulo nono ewolo. Ge ombutooga, nondo Sipsip Nangoni ngulo baleyi keda ngu etunggelowanolo ewolo.

10 Ngundilo etoni, Anutlo Yukani, ngundo yanggango nunootoni, Engel ngundo noyolo, puli ndandayingo oolengo sanganimo nguno oolewolo. Ngu musiyongga nguno, ene Yerusalem ende keda etunelootoni, kenootoowe, ngu endega ngu sambononggo Anutndo suleyootoni ombuwolo.

11 Ngu ende kedaga ngulo soluni ngu Anutlo dulidalini. Ngu endega ngulo soluni ngu, ene digi oowooyi Yaspa, ngulo ulini ulungga oolelo ngulo yowali himi oo kombo ngundilo.

12 Ngu ende keda ulungga ngulo oonggoo pawani ngu, awuno sambolili oolengo tewolo. Ngu endega ngulo yamakoni kande elaya kegidembolo elaya oodoni, nguno Sambono Engel oni kande elaya kegidembolo elaya yamako sobowoolo dikawonggori. Ngu yamako ngu, Iserel onilo sowe kande elaya kegidembolo elayaga, ngulo oowooye nguno nakangowonggori.

13 Ngu endega ngulo ende mundumi namolaya oodoni, nguno yamako kabusa kabusa yeyingomu ooloote.

14 Ngu endega ngulo digi osiyi kande elaya kegidembolo elaya ende yanggango inootenggoku, ngulo digiyi ngu Sipsip Nangoningga ngulo suleyeloyingo Aposel oni kande elaya kegidem-

bolo elayaga, ngulo oowooye nakangowonggori.
15 Ngu Sambono Engel ngundo oni Gol usu-
tokoyiga dowoolo, ngulo endega, ngulo yamako,
oonggooyi nguya logowoowolo.
16 Ngu Sambono Engel onindo ene usutoko
ende logowooweloyimbolo ngu dowoolo, ngundo
ngu endega ngu logowoowolo. Ngu endega ngulo
wanggangoni ko dabemi ngu, ko oonggoo pawani
dubuli ooleyingo nguya logowooyingo, ngu gu-
lanangge elelemo oolengo tewolo. Ene 2,400
Kilomita ngundilo.
17 Ene oonggoo pawani nguya logowootoni, ngu
oonggoo pawa nenengo ngu 60 Mita ngundilo
logowoowolo. Ngulo logoga ngu onindo oo lo-
gowootenggoku ngundilo, ngundo logowoowolo.
18 Ngu endega ngulo pawani ngu, Anutndo digi
oowooyi Yaspa digiga ngu telo, ko endega ngu
Gol ngu Galas yowali ngundilo yewolo. Ngu oo
gabogaboyi ngundilo yowali kendilo tewolo.
19-20 Ende ngulo digi osiyi ngu Anutndo en-
dega ngulo oonggoo pawayi yanggango teyi-
nolo, digi nakanakangoyingo, ngundo nakan-
gowolo. Ngu digi ngu ngandilo; digi koleteloga
ngu Yaspa; digi elayayiga ngu Sapayira, ngu
ulinggiyi; digi kabusayi ngu Aget, ngu namboyi;
digi namolayayiga ngu Emelal; digi kandegu-
layiga ngu Sadonikis, ngu seleyingo ko namboyi
nguya goobooyingo; digi kandegula gidembolo
elayayiga, ngu Koniliyon ngu digi seleyingo; digi
kandegula gidembolo elayayiga ngu Kirisolayit
ngu koolonggu nangge, digi kandegula gidem-
bolo kabusayi ngu Beril ngu titoyi; digi kan-
degula gidembolo namolayayiga ngu Topas, ngu

koolonggu nangge; digi kande elayayiga ngu Kirisopales, ngu titoyi koolongguyi nguya goo-booyingo; digi kande elaya kegidembolo gu-lananggega ngu Hayiyasin, ngu ulinggi nakayi gula; digi kande elaya kegidembolo elayayiga ngu Ametis, ngu digi seleyingo gula.

21 Endega ngulo yamakoyi kande elaya kegidembolo elayaga, ngu beye goyayi kande elaya kegidembolo elayaga ngu namboyi oolengo ulini ulungga, ngundo tewonggori. Ende ngulo yamako gulanangge nanggemo, Anutndo beye goyayi ulungga oolengo ngu gulanangge ngundo nangge tewolo. Ngu endega ngulo ooleni ngu Gol oolengombo nangge teyingo, ngu oo kombo ngundilo yawaliyi kendilo.

22 Ngu endemo, nguno gooboongoo ya kundingiyi, Tempel, ngu no ma kenowonowo. Anut Oo Bidodo Sembuli Ulungga ko Sipsip Nangoni, ngundo nangge ende ngulo Tempel oolooteli.

23 Ngu endega nguno ngu, sa kombo ngulo himi kini. Kini oolengo, Anutlo dulidalini, ngundo nangge, ende ngu himi inootoni, ko Sipsip Nan-goni ngu ende ngulo solu oolengo.

24 Kristen oni bidodo mela bidodomonggo ende nguno mayewanggoku ngu, ene Anutlo solu him-imo endeyolo oolootenggo. Mela ngalo Kristen oni sobosobo koleteyingo, ngulo oo sitoyi gome gomemu, ilosalaye oododo, enengo oowooye bingamiye ngu bidodo yolo, Anutno kingo duwoo inowanggo.

25 Ngu endega nguno ngu, ene suwoo kini. Ngulo ngu, ene sa nangge oodoni, ende ngulo

yamakoyi nalu bidodomo ma goodootenggo.
26 Mela bidodo melako ngano oluwonggoku,
ngulo oo sitoyi gome gomemu, bobeye nguya, ko
bingamiye ngu bidodo yolo, ngu kingo duwoo
Anutno yewanggo.
27 Ngu endemo nguno oo biyomimu, ko mande
damoni biyomi oyumododomu, ko ebe gana-
gana mande eweloyi damoni biyomi, ngu hamoo
oolengo oni ngundilo mande damoni tetenggoku
ngu, ene ngu endegano nguno ma uwanggo.
Oni oowooyi Sipsip Nangonimbolo bukga nguno
oowooye oolootenggoku, ngundo nangge, ene
mete ngu endemo nguno uwanggo.

22

Endega Nguno Sono Bingo Keda Oolooteku Ngu

1-2 Ngu naluno ngu, Sambono Engel onindo
ene no Yon etunelootoni, sono bingo keda
oolooteku, ngu namboyi oolengo oo kombo
ngundilo kenowonowo. Ngu sono bingo gome
gomemu ngulo omungo, ngundo Anutlo yaba
bingaminidodo ngunonggo, ko Sipsip Nangoni
nguya ngunonggo ombulo, yade yade ombuwolo.
Sono bingo ombulo, ngu endega ngulo ooleni
ulunggaku ngu, kewoolokuli yade oolouwolo.
Sono bingongga ngu dabemi gide gide, de
ngudodo keda oluweloyi yunootenggoku, ngu
dikatenggo. Ngu de ngu mooma gulananggemo
engge tanggooli ngu, tambu kande elaya
kegidembolo elaya enggewolo. Yo, hamoo
oolengo, kombo gulanangge gulananggemo,
de tanggooli gome gomemu enggetenggo. De uyi

ene nguya gome neweloyi oodoni, ngunonggo oo
kowuli, ko sayi mambu ngu bidodo oni melako
ngano oluwonggoku ingootoyi, ngu de uyi onindo
netoyi, oo ngu biyomi kinitemukowa.
3 Yo, hamoo oolengo, Sambo ende kedanggano
nguno oo kumana biyomi gula ma ootoolo,
ngundo oni ma gosiyelootoni, Anut ko Sipsip
Nangoni nguno nangge yambo mande telo, eneno
yemboongewanggo. Yo, Anutlo yaba bingamini
ko Sipsip Nangoni nguya ngu endemo nguno
oodoli, ngu musiyo nguno enengo ko oni, enengo
koyali tewanggo.
4 Ngu endega gome nguno Kristen oni bidodo
Anutlo omukumundoongo kenolo, kembayemo
enengo oowooyi nguno oluwa.
5 Ngu endega nguno suwoo ko ma tewa. Nguno
ngu, solu Lam ngulo himi ko solu himi nguya
kini. Ndadilo ngulo, Anut Oo Bidodo Sembuliga
ngu enengombo himi yunootoni, nguno Anutlo
ko oni suwoo suwoo Anutya sobosobo tabango
telo oluwanggo.

Yesus Ngu Nalu Bodagano Ngu Ko Ombuwa

6 Ngu naluno, Sambono Engel ombulo, nono
ewolo. Nga mandega nga, ngu hamoo oolengo.
Ngundo ngu, ene oni bidodo nowoondoyemo
hamoo tewanggo. Anut Oo Bidodo Sembuli,
ngundo enengo Yukani, ngundo enengo in-
gondudu eyingo oni ngu ingondudu yunootoni,
ene ngunonggo enengo mande wesiyolo etenggo.
Anutndo enengo Engel suleyootoni, ombulo,
ngundo enengo ko oni, ngundo nalu bodagano oo
bidodo tunooteweloyi, ngu etuyelowololo ewolo.

7 Yesusndo ewolo. Ye gome ingoyi! No yeno
nalu bodagano ko ombuwano. Oni gidalega
ene Anutlo mandenimo oo tunooteweloyi nga
bukgano oolooteku, ngu ingolo keyootenggoku
ngu, ene mete oni oni tewanggolo ewolo.
8 No, Yon, oo ngu ingolo kenowonowo. Yo,
nondo mandega nga ingolo, ko oo gaboyi
kenowonoku ngu, no Engelngga oo ngu
etunelowoku ngulo keyimo penggootelo, yambo
mande tewelo ingowonowo.
9 Ene Engel oni gulado nono ewolo. Ge nono
yambo mande ma tewelo! No geya, ko gengo Kris-
ten doboogulige, ko Anutlo ingondudu eyingo
oni nguya, ko oni nga bukno mande oolooteku,
nga keyootenggoku nguya konayi goboolo teteto.
Ngundilo ngulo, ge ngu komo Anutno yambo
mande te! Elo ewolo.
10 Ngundilo, ene ko nono ewolo. Nga Anutlo
mandega oolooteku nga ngu, kootusina oo
tunooteweloyi ngulo naluni namoko tete.
Ngundilo ngulo, nga bukga ngano mande
oolooteku, ngu ma gosiyolo ukingowelo.
11 Ngulo ngu, nowoondoye yowoolengoweloyi
naluwo pelungga kini. Ngulo ngu, oni ene
damoni biyomi telo bosebalese mande damoni
biyomi tetenggoku, ngu suleyolo, ngundilo
nangge teloluwanggo. Ngundilo nangge, oni ene
mande damoni gome nenengo ngu nangge telo,
kundingiyi damoningga nguno oolootenggoku
ngu, ene komo ngundilo nangge teloluwanggolo
ewolo.
12 Yesusndo ewolo. Ye gome ingoyi! No
nalu bodagano ko ombuwanoku, nguno oni

bidodobolo uliye yolo ombulo yunowano. Nondo
uli gumi yunowelo ngu, oni bidodo enengo da-
moniye oo tewonggoku, ngu sungo sungomo
wendangelo, ngundilo oolengo gumi yunowano.
13 No kulimi oo bidodo yemukolo, nguno olu-
wonoku, ombulo, oo bidodo kinitetoni, ngu
naluno, nguya nondo nangge oluwano. No
damoni yelo oluwonoku, ngunonggo ombulo
oo bidodo kini teweloyi naluno, nguno nguya
oluwano.
14 Oni nono nowoondoyemo hamoo telo
oolootenggoku, ene mete ende kedanggano
nguno ulo, ene de tanggooli gomemu keda
oolooteku yunoweloyimbolo, mete nelo, ngulo
ene oni oni tewanggo.
15 Oni ene idi kosonggi tetenggoku; bose-
balese bulibali tetenggoku; oni ene oni yu-
leyi kumootenggoku; oni ene oomboolo ebe
ganagana nguno yambo mande tetenggoku; ko
oni bidodo ene ebe ganagana mande eweloyi
ngulo ingolo keyootenggoku; ngu oni ngu bidodo
enengo endeyoyingo ngu sebo endeyootenggoku
ngundilo. Ngundilo oni ngundo Anutlo ende
kedaga nguno ma ulo, ene endesina nangge
oluwanggo.
16 No Yesus, nolo Sambono Engel oni, ye Kristen
gooboongoo ya nguno nga mandega nga suleyolo
yunooteno. No ngu, Dewitlo soweni oolengo. No
ngu suwoononggo sengewelo tetoni dootungga
dedeku ngu oolengolo ewolo.
17 Anutndo ko Sipsip Nangoni baleyi, ngundo
Yesusno ngandilo ewolo. Ge ombu! Etoli, ngu oni
mande ingowanggoku, ngundo nguya ewanggo.

Ge komo ombu! Ewolo. Oni ene sonolo ingooteku ngu, ene komo ombuya, ngu oni newelo ngu, ene komo ngu sonongga keda oluweloyiga yoya neni. Nga sonongga nga ngu, Anutndo kingo duwoo yunoote.

18 No Yondo, mande yanggango oolengo yeno eteno. Ye komo ingondale teya! Nga bukno mande oo tunooteweloyi oolooteku nga soweyowanggoku ngu, ariya, oo biyomi oolengo nga bukga ngano elo nakangootoni oolooteku, ngu bidodo Anutndo ngu oningga ngu bungomo wata yewa.

19 Ngulo ngu, oni gulado nga bukgano Anutlo mande nakangoyingo, ngu gumingga onindo andangelo yokolo ngu, asa, Anutndo ene nguya andangetoni ngu, ene ngu ende kundingiyingga nguno ma ulo, de tanggooli suwoo suwoo keda oluweloyiga ngu ma newa. Ngu ende kedaga, ko de suwoo suwoo keda oluweloyiga, ngulo gaboyi nga bukga ngano ngundilo nakangolo ewolo.

20 Oni (Yesus) nga mandega nga yeno oo bidodo etekungga, ngundo ataga ete. Hamoo oolengo, no solumimonggo eteno. No ngu komo nalu bodagano ko ombuwano! Etoni ngu, noolendo mande gumi ewootowo. Hamoo oolengo! Noolengo Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, Yesus ge hamoo ombu! Ewootowo.

21 Yondo ene Anut sumoo inolo yemboongewolo. Yesus Oo Bidodo Sembuli Sembunayi, gedo gengo sumangengge ngu suleyelootooga, ene gengo oni simoo bale bidodoboya goboolo oliyi. Ngu hamoo oolengo, elo yemboongewolo.

Anutlo Sumange Mande Keda
The New Testament in the Karo Dialect of the Rawa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karo long Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karo (Rawa) (Rawa)

Dialect: Karo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7f046ea9-a034-5c64-a5df-39d92fed8ae7